

310064 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3.

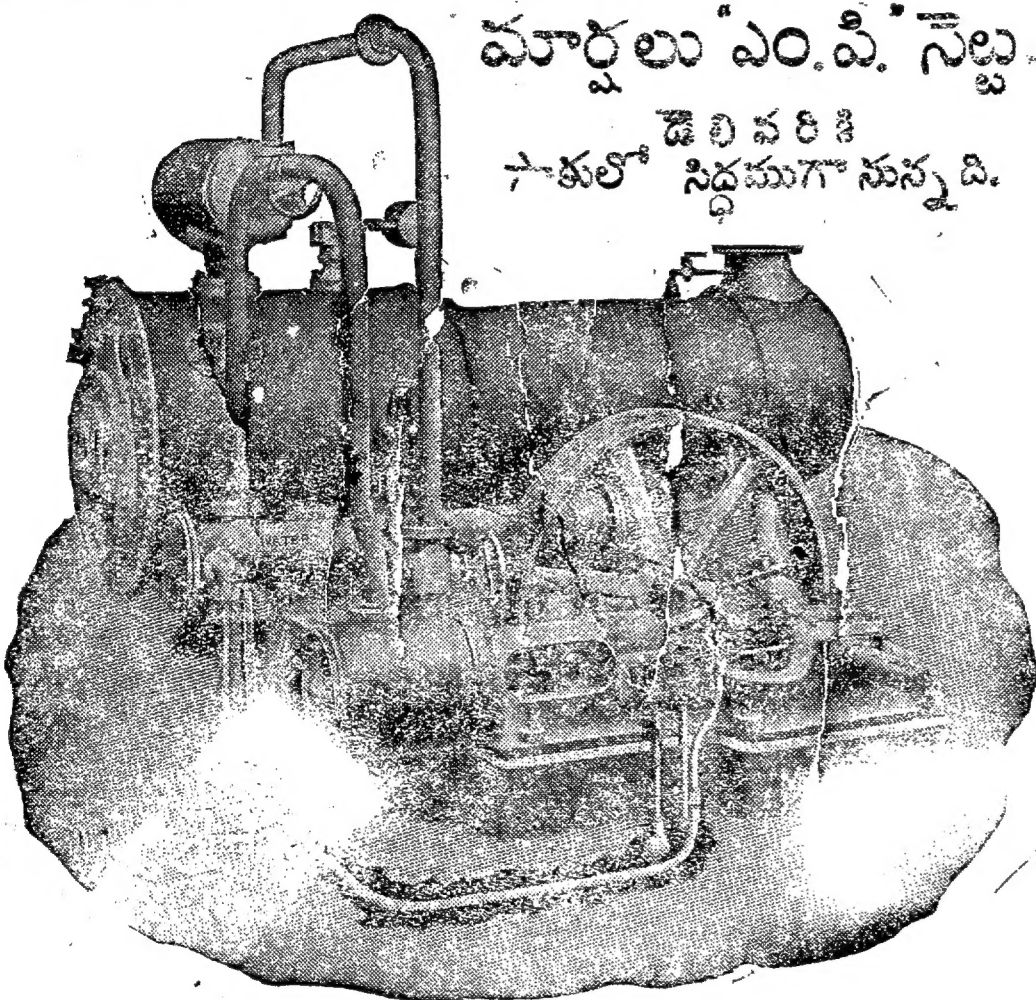
జెన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 25 తేది గురువారము

No. 121.

సంపుటము. ౮

దుర్భతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస బహుళ సప్తమి ౭.

నంచిక. ౧౭౦

మార్వలు "ఎం.పి." నెట్టు

డేలివరీకి
సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర పీడితమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయమగును.
సులభ మెల 0-10-0 అణాలు

నూపూరితము

సీసా 1-8 0-12-0

తామరలైలము

శబ్ద 1-8 0-6-0

వండ్ల పూడి

శబ్ద 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం ఓసో,

బొంబాయి - మదరాసు.

బాయిలర్లు, ఎంజీను, నూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ పై పింగు
కొండలగువాటిలో వయిన ఉండునది మార్వలు "ఎం. పి." మార్తి నెట్టు
డేలివరీ- వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరుగా
మాకు దరఖాస్తు లంఘకొనవలెను. 1806

మార్వలు సనుండి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కా.క. బస్, రైలువాహన, రోడ్లవాహన. నెం. 9 నెలకుండు లైసు డి.కె. మదరాసు.

బోర్డుగా తీయవట్టి వర్తకులకు, మహానాదాలకు ఇది సుచిహితము.

జిన్న ! జిన్న !! జిన్న !!!

ఇప్పుడే వచ్చినది.

మేలైన రకము బొంబాయి బిర్రీ యు 110. చిల్లరగా తీసిన తులము బిర్రీకి యూ 3.

పాకీంగు, బోర్డుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కడలకు దరిఖాస్తులకు ఈ క్రింది కరణము ది చుట్టకొనదు.

Manager, William & Co., 109 Frere Road, BOMBAY.

ఆరోగ్యములకు గాను

మారు-

219

తక్షణ మే

ప్రాసిన తపాలా ఖర్చులు కూడను అపేక్షి దొరకును

ఒక ప్రతి "కామశాస్త్ర వైద్యశాల

వ్యవహారము!

మై సూర్య.

వైద్యశాస్త్రి పం. పండిట్ మైసూరు.

ఆరంభింపగా యావద్భా.

స్వీడన్ దృశ్యము

అసహనోద్యమములలో కొందరు, గాంధీ మహాత్ముని కంటే కూడ ముందుకు అడుగిడి కొద్దిగా కల్లుదుకాణము లని యు, స్వీడన్ దృశ్యము పరమపుష్కరి యనియు, స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాత, ప్రాసీజరు కొద్దులు, సామ్యుచ్యము లా రిహ్యులు వ్యాపకాస్త్రములు మొదలగువానిని తగులబెట్టి పంచాయతీ కొద్దులను స్థాపించి, వారికి వ్యాపకముని తోచినట్టిని తీర్చులు చేయించెద మనియు, బహిరంగముగ నుపద్యోగించుచున్నారు. ఈయనవ్యాపకలలో, సామాన్యలేగాక, విద్యాధికులుకూడ నున్నారు. కల్లుదుకాణపుపాటలను ఆపవలసినదని యే స్వీడన్ నను బోధించదలచినయెడల, అతను ముందుగా తన స్వీడన్ దృశ్యమును మానవలయునట. ఈ రెంటికీ యేమి సంబంధమున్నదో నాకు తెలియదు. ఏ యధ్యాయులు గవర్న మెంటువారి బలమునకు సహకారులగు నున్నవారు నిజమే కాని కల్లుకమ్ముట త్రాగుట జూరమాడుట, లంకెరము మొదలగు వృత్తులు కేవలము ఆదినీతి కరములు. మామ్యములు వృత్తులకును సంఘమునను హాని కరములు. వ్యాపకవాదవృత్తి అట్టిది కాదు నీవోపయోగ నమ్ము క్షమించినయెడల దీనిని స్వూ డ్వాల్వత్రితో పోల్చుచున్నాము. ఈ రెండును గొరవమైనవే. అదినీతికరములు కావు. జనసమృద్ధి ముతో నిండిన మనిసిపాలిటిలోని ప్రజల కల్మషములను త్రోసివేయుటకు పాకిస్తాన్ ను పాకిస్తాన్ యెటు అవసరము లై నవో అట్లే సంకామలలోని పరస్పర వైషమ్యములనలన గలుగు యిద్దరులను తొలగించుటకు కొద్దులు వ్యాపకాధిపతులు వ్యాపకాధి కారులు యేర్పడవలసినవచ్చినది. అట్టి వైషమ్యములు లేనిసంఘము ఉదయించగలిగినను స్థూలసూక్ష్మ ధర్మములను కనిపెట్టుటకు యిద్ద ధర్మజ్ఞ సభలుండవలసినవే. ఈ కలియుగ మును కృతకంగాముగ గాంధీగారు మాన్యగరిగినను అప్పుడు కూడ యిది యుండవలయు.

ఈ వృత్తిని అవలంబించువారిలో కొందరు, వైద్యము, వర్తకవాదపారము, ప్రతికాసంపాదనము మొదలగు యితర వృత్తులలో వలెనే, అదినీతి ప్రవర్తకులు కావచ్చును. వీరు నిజమును మరుగుపరచుటకును, అబద్ధమును ప్రతికొల్పుటకును, తాము మెప్పు వడయుటకును అనేక పాట్లు పడవచ్చును. ఇంత మాత్రము చేత వ్యాపకాధిపతులు కావలసిన వ్యాపకాధి కారులు, వ్యాపకవాదులు, వ్యాపకాస్త్రములు మొదలగు పరికరములు అత్యము లేదని కాని, అది సంఘమునకు హానికరము అని గాని చెప్పట గొప్ప పొరబాటు. ప్రజలలో తగవులు లేటప్పించక మానవు. వానిని పరిష్కరించుటకు, కొద్దులు, చట్టములు నుండి తీరవలయును. ప్రస్తుత వ్యాపక విధానములలోని కఠినకష్టము, ద్రవ్యనష్టము, అమితావశ్యము కూటసాక్షియు మొదలగునవి తగ్గించుటకు పంచాయతీ కొద్దులను స్థాపించవచ్చును. కాని వీనియందు ప్రజలకు నమ్మకముండవలెనన్న యియన్నియు ఒకేవిధమైన చట్టముల ప్రకారము నడవలెను. ఒకటి ఒక భాగ్యవలన ముగ్గురు కొడుకులు రెండవభాగ్యవలన యిద్దఱు కొడుకులు కలిగినపుడు ఒక పంచాయతీ కొద్దువారు, అయిదుగురు సమానము గా అతని ఆస్తి పంచుకొనలేనినియు పరియొక పంచాయతీ కొద్దువారు మొదటి భాగ్యవలన గమమున్న రెండవభాగ్య కొడుకును సమాను అనుభవించవలసిన దనియు తీర్పు చెప్పవచ్చునా? కాలానుసారముగ యనవలసిన తంతి, వాయునివానముల మూలమున ప్రపంచములోని వాస్తవములన్నియు ఒండొరులు, అతి సమీపములై పరస్పర వాణిజ్యవాదపారములలో దిగుచున్నపుడు, అతిక్లిష్ట సమస్యలు ప్రతీదినము బయలుదేరుచున్నప్పుడు, దేశీయవ్యాపకాస్త్రములు, అంతర్జాతీయ వ్యాపకాస్త్రములు, వానిమీద లా రిహ్యులు లేకుండ యెట్లు ప్రపంచ వ్యవహారము జరుగునో నాకు బోధపడలేదు.

పాశ్చాత్యులూ రికరీ సంకలనంబడిన ఆధునిక భౌతిక శాస్త్రానుసారముగ మనకు గల సౌకర్యములను వడలుకొని యెక్కి గ్రామముల నుండి వారు బయటకు పోక, పరులతో వ్యాపారమును మాని సామాన్య జీవనము చేయుటకు తన భూమి తాను దున్నుకొని తనబట్టి తాను నేసికొని అత్యధ్వరాజ్యము ననుభవించ గలిగినపుడు, యిట్టి వ్యాపకాస్త్రముల నంటిది అగత్యము లేకపోవచ్చును. ఇప్పుడే, దేశములో సమస్త ప్రభుత్వము (Communism) స్థాపించ గలిగినయెడల యీ కేవలకొద్దులు అనగత్యములు కావచ్చును గాని, క్రిమివల్ కొద్దులైనను ఉండకలేవును. క్లిష్టికీ యేవిధమైన ఆస్తియులేకుండ చేయు పునాదులలో తప్ప తగ్గిన రాజ్యములలో ఆరాజకత్వము లేకుండ చేయుటకు యీ కొద్దులే పువారులు. ఇది ప్రపంచమునకు సంస్థాపనలవలెనే పరిపూర్ణత్వము కావు. కాని వానిలో కాలానుసారముగా మనకు గోచరించిన లోప ఎటులైనను, యీ ప్రపంచమే ఒకమూల ఒకవిధమైన కీడును రియొకమూల మరియొక విధముగ కనపడుచునే యుండును, వారివారి కాయా

సమయములందు కనుపట్టెడి కీడులను, వారి బుద్ధికి తోచినట్లు తొలగించుటకు ప్రయత్నించుచుండురు ఇది మానవ వ్యభావము. ఇదియే నిజమేనగర్వయోగము. స్వీడన్ దృశ్యము తమవృత్తితాత్పర్యముగ మానుమని గాంధీమహాత్ముడు ఉపదేశించుట వ్యాపకమే. వ్యాపకవాదులు వ్యాపకాస్త్రమును కొంతవరకు తెలిసినవారగుటచేతను, మాటలయందుగాని, చేష్టలయందుగాని దౌర్జన్యమును సామాన్యముగ ననుభవించు. రాజకీయవిషయములలో ఇంతవరకు పాల్గొన్నవారిలో వీరే ముఖ్యులగుటచేతను, ప్రజలలో కొంత పలుకుబడి కలవా రగుటచేతను, వీరిని యీ యుద్ధరంగములో దిగవలసిన దని చెప్పుట వ్యాపకమే అందరు స్వీడన్ దృశ్య ఒక్కసారి మానివేసి కొద్దులను మాయాటవలన పరిపాలన ప్రభుంచదు. ఇట్టిది సాధ్యమును కాదు. కాని వీరిలో కొందరు యవకులైనను, స్వల్పజేతనములు పుచ్చుకొనియైనను, ఉత్సాహముతో పనిచేతు గలిగిన యెడల స్వరాజ్యము త్వరలో చేకూరునని గాంధీగారు చెప్పుచున్నారు. స్వరాజ్యము నంపాదించు కొన్న తరువాత తిరిగి వారిమామూలు వృత్తిలో పవేశించవచ్చుననియే ఆయన యభిప్రాయము. ఇట్లు యుద్ధములో దిగలేని స్వీడన్ దృశ్య వారివృత్తిలో నున్నను యుద్ధమునకు ద్రవ్యసహాయము చేయవలసిన దని గాంధీగారు బోధించుచున్నారు. ఈయనాత్ముని విధానమందు బొత్తిగా నమ్మకము లేనివారి విషయమై మనము యోచించవలసరములేదు. ఈ స్వీడన్ దృశ్య బహుశుండి, యీ యుద్ధములో దిగక వెనకంజవేసినందుకు వారిని వారివృత్తిని దూషించకూడదు. కాననాతికరణమే జనలలో గాంధీగారు బయలుదేర తీసినపుడు, అట్టి విప్లవసమయములో, పరస్పర కలహములకు వ్యవధిలేక కొద్దులకు పోవుటకు కక్షి దూరందరు. వ్యాపకవాదులు నుండరు. ఇట్టి స్థితిగతులు మనము క్షిప్రముగ వచ్చునట్లు చేయవలెను దీనికి సర్వోచచారే, తోడ్పడుటకు గట్టిపడు త్వుములు చేయుచుండుట దేశమానకు శ్రేయస్కరమేగాని, నష్టముకాదు- జనలయిత్రము ధైర్యముకొను, దౌర్జన్య సహిత్యముతోను నడచుకొని చెరసాలకు పోవుటకు సంకోచముతో సిద్ధమై యుండవలెను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు

S. S. L. C. Public Examination, 1922.
(3033) Group A—Telugu.
KAMSANASANAM
By M.R.Ry, K. Venkataramana Kavi, Price Rs. 0-10-0.
Apply to:-
M. V. Ramana & Co., Book-Sellers, Nellore.
M. P. Sarma, 331, Thambu lity Street, Madras.

ఇదే మించినమయము

సీమకమలాల పుష్పరాగములకెంపుల బంగారునగలున్న వెల సరసముగాను పని శుద్ధముగాను దొరుకును ఒకసారి కొనిచూడండి.
కోటా మునిరత్నం శెట్టి అండు సన్, 2018 217, చై నాబజారు - మదరాసు. 2868

ఆంధ్ర దేశము కూడ ముందుకు వచ్చుచున్నది. స్వదేశ మాన్తనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!!
ప్రతి స్త్రీమైన ఉత్సాహో తయారయిబడు చున్న చిన్న, పెద్దనైజాల మదతచాతులు, వేసాకత్తులు, బట్టాయి కత్తులు, వివర్ణ విశేషముగా వేసి తయారయిబడు చున్న అన్ని నైజాల యిల్లడి కప్పుతాళములు, ఇనుప కప్పుతాళములు, ఇల్లిడి యినుము కలిసిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములతో బంతో బస్తుచేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానము మా కర్మాగారమున తయారగుచున్నది. (8081)
దరఖాస్తులు ప పిన ధరలు తెలుపబడును.
కర్తవ్యము సరసమైన కమిషన్ నీయబడును.
తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో, "ఇండస్ట్రీస్" కట్టన్న అండ్ లాక్ మేకర్స్ లోన్ వెద్దాపురం. (గోవానరి జిల్లా)

నమకము (1842)
బంగారు, వెండి రత్నముల
నగలును ఇతర వస్తువులను
వాపసు యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇగ్గుబడును
ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ
25, చై నాబజారు రోడ్, మదరాసు.
నగలు వాణ్యముగాను పూచీతోడ నరియైన ధరలకు తయారయి చిక్రయించుట కుంచబడును. తయారన తేవాటిని అతిక్రమముగా అర్థమేరకు తయారయి యిగ్గుబడును. ఒకసారి అర్థమై యిచ్చి నగలు తయార చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

“అత్యంత ఉచిత ఫలదర్శిని”
ఇది మంచి ఆకర్షకకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకు ప్రతీదినమును మిక్కిలి పుష్కలముగాను ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అనుసరములేను, నులకమైన తెలుగులో వ్రాయబడినవి. గొప్ప సర్దిపెట్టులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు ఆతి నారాయణరావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గొట్టి వ్రాసిరి. “రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంకోచము కలిగించునని నా నిశ్చయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.
చోడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా 2868

జగ్గయ్య వేట - శుద్ధ స్వదేశీ సంత
ఆగష్టు 27, 28-వ తేదలయందు జరుపబడును.
గాంధూగ, తుని, పెద్దాపురం, రెండుచింతల, వరంగల్, అంగలూరు నుంచి దుకాణములు రాగలవు. 7, 8 వేల రూపాయల సరకు రావచ్చును. ఎల్లరు సంతకు జయప్రదముచేయ ప్రార్థితులు.
నందిగామ తాలూకావారలకు నూలు వడుకుటయందు పోటీపరీక్ష.
బహుమానములు గెలుపొందినవారిల కీయబడును.
షరా:- ఇచ్చటికి బెజవాడనుంచి మోటారు గలదు. నైజాం రైలుమార్గమున బోనకల్లు స్టేషనునుంచి జిల్కూలు గలవు. అవులేజెన్సీ గలదు.
(3103) సాధు రామకృష్ణయ్య.

డిన్ మనోరియా లేక స్త్రీల సహకారి
స్త్రీలకు గలుగు ఋతుశూల, అకాల బహిష్టి, బహిష్టి కాలమందు బాధ, మైలబాస్తీగాను తక్కువగాను పోటు, ను కునుమకోగము, గర్భసామము, అకాలబహిష్టి సంబంధమైన ఇతర వ్యాధులు మున్నగువాటికి ఇది తప్పక తక్షణమే గుణమును గలిగించును. కఠినమైనట్టి దీర్ఘముగా నుండునట్టియు వ్యాధులను ఇది అద్భుతముగా బాగుచేసినది.
బహిష్టి అగుటకు ముందును, బహిష్టిగా నున్నప్పుడును దీనిని వాడవలెను.
ఒక టీ స్పూను బోషధమును నీటితో కలిపి ప్రతి 4 గంటల కొకసారి వంతున నేవించవలెను
బుడ్డి 1-కి ధర రూప 2-8-0.
అవశ్యకమైన మరు టి మాసమునందును ఇదేతీరున వాడవలెను.
గొప్ప ఆర్థరులు పంపువారికి మంచి కమిషన్ నీయబడును.
V. M. Annajee & Bros,
Whole sale & Retail Chemists & Druggists,
2/200, Mint Street, Madras.

విదేశ వార్తలు

కెన్యానందలి శ్వేతముఖులు

భారతీయులపై ధ్వజమెత్తుట.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు సమానస్వత్వము లుండుట గురించి డెయిలీ ట్రైబియూన్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— సామ్రాజ్యవాదులకు సామ్రాజ్యమునందలి అన్ని భాగములందును సమాన హక్కు లుండవలయునను సూత్రము కెన్యానందకుడ అనునర్థించునట్లు చేయ బయల్పడుచున్నది. ఈ విషయమై తూర్పు ఆఫ్రికాలో తీవ్రమగు భేదాభిప్రాయములు బయలుదేరును. ఈ సూత్రము ఆఫ్రికాదేశములలో అమలు నందుచిన బ్రిటిషు తూర్పు ఆఫ్రికా భారతతూర్పు ఆఫ్రికా మార్గలందు అచ్చట నుండు భారతీయుల సంఖ్య శ్వేతముఖులకన్న మిగుల అధికము. ఆంగ్లేయులు తమ రక్తమును ధనమును భారపోసి తూర్పుఆఫ్రికాను ఆభివృద్ధిపరచిరి. కావున తూర్పుఆఫ్రికాను అనుభవింప ఆంగ్లేయులే అర్హులు. అట్లుకాక ఆ ప్రదేశములను భారతీయుల అధీనము చేయుట ఎంతమాత్రము యుక్తముకాదు. ఇట్లు చేయుట కాలచక్రమును వెనుకకు త్రిప్పుట భారతీయుల ఆశయములపట్ల మాకు సానుభూతి గౌరవము కలదు. అయితే ఆంగ్లేయులభివృద్ధికి తెచ్చిన దేశములను భారతీయుల పాలుచేయుట ఎట్టిన్యాయమో మాకు తెలియదు. ఇది గొప్ప సమస్య. 20 లక్షలమంది నల్లవారిని పరిపాలించు అధికారము భారతీయులపరము గావించుట సామాన్యమగువిషయము కాదు. కావున అధికారులు యీ విషయమై చక్కగ, ముందు వెనుకలు ఆలోచించి క్రొత్తవిధానములు చేయుదురని తలచుచున్నాము. ఆంగ్లేయులసంఖ్య భారతీయులసంఖ్యకన్న అధికముగ నున్నచో ఎట్టి ఇబ్బంది లేదు. కావున కెన్యాభారతీయులకు వోటు హక్కులు నిచ్చు ప్రస్తావన మానుకొనుట యుక్తము.

ఇదేవిషయమై 'అవుట్ లుక్' (లండను) పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— కెన్యానందలి భారతీయులు సమానహక్కు లుకొరచు గొప్ప ఆందోళనను నలుపుచున్నారు. ఇండియాదేశ స్థులు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వీరికి సహాయ మొసంగుచున్నారు. ఈ విషయమై కొంతెము విమర్శించుట అవశ్యము. కెన్యా లోనుండు 10 వేల శ్వేతముఖులు ఒకదృఢనిశ్చయము చేసికొని యున్నారు. భారతీయులెంతతీవ్రముగ ఆందోళనను నర్పిరను, విచారణసంఘము లెట్టి సలహా లిచ్చినను, ప్రభుత్వమువా రేయు త్తరువులు అమలునందుంచిననునరే, ఆంగ్లేయులు తమ అధికారములను వదలకొని భారతీయులకు సమానహక్కు లొసంగుట కంతమాత్రము సమ్మతంపరు. ఇదియే వారిదృఢనిశ్చయము. భారతీయులకు లోబడుట కంటే కత్తికట్టి యుద్ధము చేయుటకు ఆంగ్లేయులు సంసిద్ధులై యున్నారు. ఇట్లు సమానహక్కు లియ్యబడినచో ఆంగ్లేయులు భారతీయుల మెడల నరకుటకు సమయము మాచుచుండెదరు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి విషయమై పట్టుదల వహించి ఆంగ్లేయుల ఆశాంతిని గమనించి భారతీయుల ఆందోళనమును అణగద్రొక్కకున్న యీ సమస్య మరింత విషమమగును.

మంచుర్లు గార్డీయను పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికాయందలి భారతీయులు నావ్యాపారి యగు ఎ. జి. జీవాంజిగారిని తమ కష్టములను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచుటకు లండనుకు రాయబారిగ పంపిరి. తూర్పు ఆఫ్రికానుండు భారతీయులసంఖ్య చాల అధికము. భారతీయులే దేశావాయమునందొ చాలభాగమును చెల్లించుచున్నారు. ఇండియా మంత్రి ఇండియానందలి రాజ్యపరినిధి భారతీయుల ఆశయముల పట్ల సానుభూతి కనబరచుచున్నాడు.

జీవాంజిగారు గడచిన వారమునందు జరిగిన తూర్పు ఆఫ్రికా భారత జాతీయ మహాసభకు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. వీరు గొప్పపట్టుదల కలిగిన గొప్ప మేధావంతులు. ఆయన ఒక చిన్న పనివాడుగ తూర్పు ఆఫ్రికాకు వెళ్లి తన బుద్ధిసామర్థ్యము లచే గొప్పవర్తకుడు భూస్వామి అయినాడు.

యువరాజుగారి పర్యటనము:— వీరు రివెన్యూమంత్రియైన ప్రయాణము సరిపెదరు. అక్టోబరు 26 వ తేదీని పోర్టుస్మిత్తుకు వదలెదరు. 29 వ తేదీని జిబ్రాల్టరు, నవంబరు 1 వ తేదీ మాల్టా, 5 వ తేదీ సెనెరె, 7 వ తేదీ నూయూజా, 12 వ తేదీ ఏదెక్ 17 వ తేదీ బొంబాయి. 1922 మార్చి 17 వ తేదీవరకు ఇండియాలో పర్యటన మొగ్గి పిమ్మట జపాను వెళ్లెదరు.

వాసింగ్టన్ మహాసభ:— ఈ మహాసభకు రమ్మని అమెరికావారు బ్రిటన్, జపాన్ ప్రాస్థుదేశములకు ఆహ్వాన మందిరి. ఈదేశపు ప్రభుత్వములు ఆహ్వానము నంగీకరించిరి.

పర్షియా:— పర్షియానందు వ్యాపారము మీడించుచున్నది. జాక్క-సమునందు ధనములేదు. పైనికులు జీతముకొరకు అల్లరి చేయుచున్నారు. పర్షియా యువరాజు కాకాస్తాంటి నోపులుకు వెళ్లుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

పెట్రోగ్రాడు రేవు అన్ని దేశములవారు ఉపయోగించుకొను హక్కును ఇంగ్లాండునందలి వర్తకులు కొందరు పోషి యుట ప్రభుత్వము వారివద్దనుండి పొందిరి. దీనిపట్ల నావరక్తము అధికము కాగలదు.

విల్లాండు వ్యవహారములు:— ఈ తరుణమున సంది కుదురుకుండిన విల్లాండునకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని తీవ్రమగు యుద్ధమునంభించు నని ప్రభువులసభలో లార్డు ఛాన్సలరుగారు చెప్పిరి.

విల్లాండు నిర్బంధితులలో నొకరగు జేమ్సు స్ట్రేస్సుగారు తప్పించుకొని పారిపోయిరి. అందుచే నిర్బంధితులనుండి మాట పుచ్చుకొనివారికి స్వేచ్ఛాసంగుపద్ధతి రద్దుచేసితిమని సర్ సెవిలు మెకురెడిగారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి మరత్తులను డెయిలు ఈరాక్ సభవారు నిరాకరించెదరని అందరు నమ్ముచున్నారు. ఆయనను అంతటితో సందిప్రయత్నములుముగియుననియును, వేరుమరత్తుల విషయమై ఆలోచనలు జరుగునని నాయకులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. డెయిలు ఈరాక్ సభలో ఎర్నెస్ట్ ఛిల్డర్స్ అను నరెడును, బ్రిటిషువారిచే మరణదండన అనుభవించిన సిక్కిసుల బంధువులను సంది ప్రయత్నములపట్ల సంపూర్ణముగ విముఖులై యున్నట్లు తెలియుచున్నది. కొన్ని సిక్కిసు పత్రికలు మితవాదమునకు కడంగుచుండుట కుభవమచకము.

డివేలరాగారి ఉపన్యాసము వల్ల విషమ పరిస్థితి లేర్పడునని బ్రిటిషులో కొంద రభిప్రాయపడుచున్నారు.

బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి రింకంపై మంచిమరత్తులను ఇవ్వజాలరని తెలియుచున్నది. డెయిలుఈరాక్ సభవారు డివేలరా ఆలోచన ననుసరించి సంది మరత్తుల నిరాకరించినచో, లాయడు జార్జి గారు బ్రిటిషు నియోజకవర్గమును యీసమస్య పరిష్కరింప గోరుదురని తెలియుచున్నది. అనగా క్రొత్త ఎన్నికలు జరుగును.

బెల్జియన్లందు అల్లరులు:— బెల్జియన్లలో 22 వ తేదీ సంయుక్తవాదులకును కాభివలకును చిన్నయుద్ధము జరిగినది.

పర్షియా రాష్ట్రము నందలి అల్లరులు అణగద్రొక్కబడినది.

మెసపటోమియా యందలి పరిస్థితులు చక్కగ నున్నవనియు శిశుకాలములోనే బ్రిటిషుపైనికుల సంఖ్య తగ్గించబడునని తెలియుచున్నది.

నెల్లూరుజిల్లా కల్లు అంగళ్ల వేలములు పూర్తిగా నిల్చిపోవుట.

సుమారు రెండుమాసముల నుండి నెల్లూరుజిల్లాయందలి కల్లంగళ్లను పాడించుటయందు స్థానికప్రభుత్వమువారు చేసిన విశ్వప్రయత్నము లన్నియు సంపూర్ణముగ విఫలమయ్యెను. జిల్లాయందు 348 అంగళ్లు ఉండగా 2 అంగళ్లుమాత్రమే పాడబడినవి. అవికూడ నెలకు రు 6-0-0 హీసమొత్తమునకు పాడబడినవి. సర్కారువారు ఒక చిన్నసభ గావించి అందు సహాయనిరాకరణవాదులను మద్యసాన నిషేధకప్రచారకులను ఇరుకుమార్గమున ద్రోసి తంటాలు నెట్టుటకు గొప్ప ప్రయత్నముల నాలోచించినట్లును తెలియవచ్చినది. ఇందువల్ల సేకావోలు సర్కారువారు నెప్టంబరు 2-3 తారీఖులందు జిల్లాయంతటను కల్లంగళ్ల వేలమును ఏకకాలమందు జరుగునట్లు ఏర్పాటు చేసి వేలములు చేయుటకు నెలమార్గమున కనుకూలించినట్టియు తాలూకా ముఖ్యపట్నములు గానట్టియు నెల్లూరు, కావలి, గూడూరు మొదలగుపట్నములకు చేరువలేనట్టి మూలతీషెప్రదేశములను 24 టీని పెదకి ప్రచారకులకు, సర్కారు ఉద్యోగస్థులకు, మీదుమిక్కిలి పాటదార్లకు మితిలేని కష్టములుగలుగజేసి ఆగ్రామస్థులకు మువరాని అపనిందల తల్పట్టుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇట్టిమాత్రప్రదేశములయందును, పల్లెటూళ్లయందును వేలము జరుగుటవలన ప్రచారకులు వచ్చుటకు జంతుదురని తెలచెదరెనా గాని ఫలితము మాత్రము వారనుకొనినట్లు జరుగక ప్రచారకులకు

ఎక్కువ ఉత్సాహమును, గార్యదీక్షయు గల్గునని మేము నమ్ముచున్నాము. నిరాకరణవాదుల ప్రయత్నములకు సర్వజనసమ్మతమైనతీవిషయమందుకూడ ప్రభుత్వమువారు అటంకము గల్గించుట అంత ప్రశంసాపాత్రముగాదని మేము విన్నవించుచున్నాము. కావున ప్రస్తుతపు పరిస్థితులను చక్కగా గమనించి మానుండవలయు. రాజకీయభేదాభిప్రాయముల పాటింపక అందరును ఏకీభరించి విషయముయొక్క ప్రాముఖ్యమును గమనించి సెప్టెంబరు 23 తారీఖులందు తమకు యుక్తమని తోచు వేలపు ప్రదేశములకు 1 వ తారీఖు సాయంత్రము లోపలనే పోయి ఒక అంగడి నైనను పాడకుండునట్లు పాటదారులను ప్రార్థించెదరని కోరుచున్నాము. ఈవిషయమునం దింకను పలుకుబడి గలిగి యుండు న్యాయవాదులు కడత్రద్దతో పనిచేసి తమదేశమునకును వృత్తికిని దైవమునకును తమ ధర్మమును నెరవేర్చెదరని నమ్ముచున్నాము.

తూముయూరి శివరామయ్య, కె. వి. రాఘవాచార్యులు, అల్లాసామి అయ్యరు, మండుూరు వెంకటకృష్ణయ్య మహమ్మద్ అగాసాహేబ్, సయ్యద్ అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహేబ్.

ఆస్పదానము :— శ్రీలీలకు మహావీరుని నిర్వాణదిన మహోత్సవ సందర్భమున 1-8-21 తేదీని ఏలూరు పురమున, ఆరటిపల్లె వర్తకు లందరు కలిసి రమారమి 6000 వైగా బీదప్రజలకు అన్నదానమును గావించిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము వారిసభ:—ఈనెల 3-4-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కర్నూలు కార్యశాలసంఘ కార్యాలయమున ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ జరుగును.

వనాపధినరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క అశుభితులను పోగొట్టుట నుండి శరీరమును కాపాడుట. ధనం 1-12-0
ఇండియా కిలోకొనండి ఎచ్చటి కైనను తరవాణియ్య ప్రతిమనా కంకణమును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్.
నెం 144 ఫనవవాడి బాంబాయి.

పాత్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథమగు లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగుణ కారీయగు దివ్యవృక్షము శరీరానికి లేదని ధారాళముగా చెప్పువచ్చును. వీటిలో అక్షేపకరమైన యే వస్తువు చేరలేదు. గావున అపుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కడును సుంజనాములేక నేరించవచ్చును. ఈ మూత్రము 8 నుండి 5 వ రకు తాంబూలములో గాని లేక వట్టి నోటిలోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన పడల మందము అదీర్చుచు మలబద్ధము చితి జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము వాతము, దగ్గు, పడితము వరముల నొప్పి లల

హీనత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయోగించిన తక్షణమే గుణి మిచ్చును. ఒకేపోటు కూర్చుండ ను నిన గురుస్తాలు వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు ఘోషాస్త్రీలు కూడ ఈ మూత్రము నేరించి గుణమును పొగ చు చున్నారు. 250 మూత్రము గల సీసా 1-కి వెల రు 0-4-0 ఒక సీసామొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్తే 0-4-0. ఒకేసారి 6 సీసాలను తప్పించిన పోస్తే తోరు 1-8-0

1: సీసాలు	"	"	2-18-0
25 సీసాలు	"	"	6-8-0

అన్ని దుకాణములందు దొరకును
శ్రీ కత్తారాఘవ వైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.
రింతి విలాసము పండిట్ మైసూరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సం॥ ఆగష్టునెల 25-వ తేది

గురువారము

ప్రస్తుత స్థితి

ప్రస్తుత దేశస్థితిని శాంతిచిత్తముతో పరిశీలించ

వలసిన బాధ్యత అధికారులపై నిలిచియున్నది. ఎంతకాలము గడచినను తమ కష్టములు గట్టెక్కు మార్గము గనుపించనందులకు, ప్రజలు ధర్మబద్ధ మగు సహాయనిరాకరణోద్యమము నవలంబించి, గాంధీమహాత్ముడు నివృత్తిమార్గమును బోధించెను. తమ స్వతంత్ర ప్రజలు గుర్తించి, ఆశోకలభిని గాంచుటకు, గాంధీ కృషిసలిపెను. తన సంకల్పము నెరవేరుట కాలము అహింసయే ఉత్కృష్టసాధన మని ప్రబోధము సలిపెను. ఏదేశమునందును, ప్రజ లీతరున ధర్మసాధనముతోమాత్రమే పోరాడి యుం డలేదు. ఆ సంగతి ఆంగ్ల దేశమునందు సులభము గుర్తించబడెను. హిందూదేశ మవలంబించిన దౌర్జన్య రహితసాధనములు, ఆత్మపాఠశుధ్యమునకును లోక కళ్యాణమునకును మార్గము జూపుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో సధికారవర్గమువారు భారతీయుల దృక్పథ మును గౌరవించి, వారి కష్టములను బాసి యుండ వలసినది. స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆటంకముల బెట్టుకుండ, తాము గూడ శాంతిపథమునే ద్రోశి యుండవలసి నది. ధర్మపేషికవై ఉధ్యమమును నాసీనులయినపుడు ప్రవృత్తిమార్గము నవలంబించుటకు వీలు గలిగె డిది. అందుకు మారుగ ప్రజలలో గలిగిన స్వరా జ్యోత్సాహమును దండనమార్గావలంబనముచే, అధికారులు అడచివేయ ప్రయత్నించిన కొలదియు దేశములో సశాంతి మరింత యధికము గా జొచ్చెను. నిర్బంధముల మూలమున గాక, స్వపరి పాలనాప్రదానము మూలముననే దేశస్థితి చక్క పడునని కాంగ్రెసు సభ దెలియచేసెను. అట్టి యభిప్రాయమునే దూరదృష్టిగల ఆంగ్లప్రముఖు లును వెల్లడిజేసిరి. కాని, అధికారులు వారి మాట లను పెడచెవిని బెట్టిరి. పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్యసమస్యలు సంకల్పితకరముగ పరిష్కార మగుటకు, ప్రయత్నింపకబోయిరి.

దేశమునందు అందుచే రానురాను విషమ స్థితి పెరుగ నారంభించినది. దుర్భర పరిస్థితుల లో సయితము ప్రజలు చూపిన ఆత్మనిగ్రహమును పాలకులు గౌరవించకబోయిరి. నిరాకరణోద్యమ ము మూలమున, దేశము తన స్వరాజ్యార్హతను ప్రపంచమునకు వెల్లడి జేయగలిగెను. స్వయం నిర్ణయతక్తిని ప్రకటించగలిగెను. ఇట్టి యను కూల తరుణమునందు ఆంగ్ల దేశము హిందూదేశపు స్వయంనిర్ణయాధికారమును గుర్తించి, తదనుకూ లముగ స్వపరిపాలనపు ఏర్పాటులను గావించి యుండినచో, సామ్రాజ్యోద్యమమునకు ఎంతయో శ్రేయోదాయకముగ నుండేది. ప్రపంచసమస్య లను పరిష్కరించుటకు సులభమార్గ మేర్పడెడిది. వివిధదేశములనును స్వయంనిర్ణయాధికారము గల దని గుర్తించి, దాని నాధారపరచిని నానా రాష్ట్ర సంఘము కార్యవిధానమును కొనసాగించి యుండినచో ప్రపంచమునందు ఈ సరికి శాంతి నెలకొని యుండేది. వాషింగ్టను సగరమునందు ఆయుధభరణియను సమావేశ మును చేరుతో మరియొక సమావేశము జరుగె. గ్రము లేకుం

డెడిది. పరాధీనదేశసమస్య పరిష్కార మయిన పిమ్మట, మారణసాధనముల కవసరము దగ్గి పోవును. భూమ్యాక్రమణవాంఛయే ప్రపంచ దుఃఖమునకు కారణభూతమగుచున్నది. ఇంపీరి యల్ భావమును పెంపొందించుట కిదియే మూల హేతువగుచున్నది. ప్రధాన మగు స్వాతంత్ర్య ప్రశ్నను వదలి, ప్రయోజనవిరహితము లగు కార్య ములకొరకు సభల వెంబడి సభల గావించుట అసభ్యముగ గనుపింపకమానము. స్వరాజ్యము మానవుల జన్మస్వాతంత్ర్యము. లోకమాన్యతలకు మహాశయుడు ఈ సత్యమును గ్రహించి, దానిని బహిర్గతముజేసియుండెను. సంధిసభ వారికిని, ప్రెసి డెంటు విల్సనుగారికిని ఈసత్యమును స్ఫుటపరచి యుండెను. కాని, వారు దానిని లక్ష్య పెట్టక గాలిలో మేడ గట్టసాగిరి. పునాదిలేని యా సౌధ ముంచే నిలువక నేలగులినది.

పునర్నిర్మాణమునకు వారు పూనవలసివచ్చినది. ఈ మారయినను సరియగు పునాదులను నిర్మించు టకు మారుగ అతుకులతో బని నారంభించిన యెడల, ప్రపంచశాంతి స్థాపితము గా నేరదు. పరాధీనదేశములలో ప్రజల కోర్కెలను తృప్తిఁగి రించిన కొలదియు, వారిలో నిరాశ జనింపకమానము నిరాశ జనించిన మెటనే ప్రజాశయములను సఫల పరుచుటయే ఆపన్ని వారణమునకు మార్గమగును. అందులకు మారుగ దండోపాయములచే ప్రజలను రెచ్చెట్టిన కొలదియు, విషమస్థితి జనించుట సహజము. తెగవరకు విగింపగూడదను సామ్య మును, మనమునం దుంచుకొనుట శ్రేయస్కరము మలబారులో జరిగిన కల్లోల మిందుకు ఫలితముగ నున్నది. ఆ కల్లోలమునకు సరియగు కారణ మెద్ది యో బహిర్గతము కాలేదు కాని, పంజాబునందు వలెనే శాంతిని స్థాపించు నిమిత్తము సైనికుల నుపయోగించుచున్నటుల, ప్రభుత్వ ప్రకటనము వివరించుచున్నది. అవకాశ మిచ్చుచో, శాంతి స్థాపనకు తామే కృషిసలిపెద మని, యాకూబు హుస్సేనుగారు పత్రికలకు వ్రాసి యుండిరి. దేశ స్థితిని, పంజాబు పాఠమును, ప్రపంచపరిస్థితులను గమనించి, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు సామ్య మార్గముల నవలంబించుట భావ్యము. ప్రజలు అల్లరులకు పాల్పడినపుడు, వానిని గాంధీ మహా త్ముడే మిగుల కఠినముగ నిరసించును. దౌర్జన్యము నవలంబించుటచే, నిరాకరణోద్యమ సాఫల్యమునకు నష్టము గలుగు నని, గాంధీ మహాత్ముడు పలుమారు ఎలుగెత్తి చాటి యున్నాడు. శాంతి స్థాపనముపట్ల ఆతురము గనుబడిచెడి ప్రభుత్వము వారు గాంధీమార్గము ననుసరించి, సామ్యమార్గా వలంబనము మూలమున ప్రజలను శాంతిచిత్తుల జేయుట, లాభకరము.

ఇంతటితో వారిధర్మము పూర్తి గాజాలదు. స్వరాజ్యసంపాదనమే, భారతీయుల ముఖ్యోద్యమమని వారు గుర్తెరిగియున్నారు. స్వరాజ్యస్థాపన ము దూరమయిన కొలదియు, ప్రజలలో ఆశా భంగ మధికముగ కలుగుచున్నది. ప్రజలలో నెట్టిభావము వ్యాపించుచున్నదో గనుగొనుటకు, గోదావరిమండల సమావేశ కార్యక్రమము జూచిన తేటపడ గలదు. శాసనోల్లంఘనమును సాక్షికముగ సంగీకరించుచు, సమావేశము వారు తీర్మానించిరి. స్వదేశీ మద్యనిరసనములకు సంబం ధించిన అక్రమము లగు నాజ్జులను మాత్రముల్లం ఘింపదగు నని, తీర్మానము ప్రతిపాదించినది. ప్రతినిధులనేకులు ఆజ్ఞాతిరస్కరణమునకు తమ సంసిద్ధతను తెలుపుచు సంతకముల గావించిరిని, మాకు జేరిన తంతివార్త దెలుపు చున్నది. స్వరాజ్యార్హత గలదని దేశ మనేక

నిదర్శనముల జూపినది. వీని నన్నిటిని నిర్లక్ష్య పఱచుట, పాలకులకు భావ్యముగాదు. ఆగష్టు మా సారంభములోపల స్వరాజ్యస్థాపనమునకు దేశము అర్హత బడయు ననియు, ఆంగ్లదేశ మీ విషయ మై మిగిలిన రాష్ట్రములకు మార్గదర్శము గాగల దనియు, గోదావరిమండల సభాభ్యర్థులు తన అంత్యోపన్యాసమునందు బలికెను. జాతీయసమ స్థలు త్వరలో పరిష్కారము కానియెడల, అహ మ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభయందు, హైదరాబాద్ ప్రజాస్వామ్యమును ప్రకటించవలయు నని, మరి యొక తీర్మాన మాసభయందే గావించబడెను. ప్రజల మనోభావములను గ్రహించుట కీ తీర్మా నములను పరిశీలించిన జాలును. సత్వరస్వరాజ్య సంపాదనావశ్యకత ఆసేతు హిమాచల పర్వత మును ప్రజల నేకభావభరితుల గావించినది. ప్రస్తుత విషమస్థితి దొలగిపోవుటకు, ప్రజలకోర్కెలను మెటనే సఫలపరుచుటకన్న సులభమార్గము లేదని పాలకులు గ్రహించుట కర్తవ్యము.

నాగపురపు కాంగ్రెసుసభ ప్రజాశయమును సందియమున కవకాశములేకుండ దెలియబరచెను. తిలకు స్వరాజ్యనిధి పూర్తియైనపుడు ప్రజల త్యాగశక్తి వెల్లడియయ్యెను. బాంబాయి కాం గ్రెసుసభ స్వదేశీవ్రతదీక్షాసంపూర్తియందు ప్రజల స్వరాజ్యార్హతను ప్రకటింప నిశ్చయించెను. తదనుగుణముగ స్వదేశీవ్రతదీక్ష ముప్పదియవ సెప్టెంబరులోపల బూర్తి గావలయు నని, అఖిల భారతీయ కాంగ్రెసు సంఘము విధించి యుండెను. ఈలోపున, శాసనోల్లంఘనము నవలంబించువిషయ మా యా రాష్ట్రముల సంసిద్ధతకు విషవబడెను. గోదావరిమండలము తన సంసిద్ధతను ముందుగ గనుబఱచెను. దేశమునందు, భావదాస్యమును దొలగించుటకు, భారత నాయకు లింతవరకు గట్టిగ బనిచేసి యుండిరి. ఆంగ్లదేశమునందు కాంగ్రెసు సభాశయములు బలముగ నాటుకొనె నని, గాంధీ మహాత్ముడు గుర్తించి యుండెను. నూతనోత్సాహమునందు ఆంగ్ల దేశము వంగ, తమిళాదిరాష్ట్రములకు మార్గదర్శకముగ నుండు నని, ప్రకాశం పంతులుగారు గోదావరిమండలి సమావేశమును ముగించుచు నుడివి యుండిరి. దేశపు భావిదశ తన హస్తములందే గలదని గుర్తించి, లోకమాన్యతలకు మహాశయుని యుపదేశమును ఆంగ్ల భూమి సార్థకపరచినది. ఆత్మశక్తిని గ్రహించినది. ఆత్మవిశ్వాసమును గనుబఱచినది. ఇంతవరకును దౌర్జన్య మున కేమాత్రము అవకాశము లేకుండ శాంతిని కాపాడినది గాంధీమహాత్ముని యద్యమ హృదయమును కనుగొని తదనుగుణముగ నాచరించుటలో ఆంగ్ల దేశము ముందంజ వైచె ననుటకు సందియము లేదు. ఇతరరాష్ట్రము లలో అపుడపుడు అల్లరులు జరుగుట శోచనీయ మయినను, మొత్తముమీద హిందూదేశమునం దంతటను ప్రశాంతమగు వాతావరణము వ్యాపించి యున్నది. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనా స్థాపనమునకు, పాలకుల కింతకన్నను ననుకూల తరుణ ముండ బోదు. ప్రజలలో నన్ని పక్షములవారును ఇందుకు సంసిద్ధత జూపుచున్నారు. కాంగ్రెసు సంఘము ప్రజల స్వయంనిర్ణయమును క్రియారూపమున వ్యక్తీకరించుటకు, పాటుపడుచున్నది. ప్రజాశయ సాఫల్యమున కనుకూలసందర్భము లన్నియు దైవ వశమున గూడియున్నవి. పాలకు లీయవకాశము నైకొని కాంగ్రెసు సభానిర్ణయమును త్వరలో సఫలపరుచుచో, దేశమునందు ప్రబలియున్న అశాంతి దొలగితిరును.

సంధి మార్గము

—(01)—

బర్లెండును సమాధానపరుచుటకు మార్గ మేమి యని విచారించుచు, నేషను పత్రిక సోదర దేశీయులకు అనుకూల మగు హితము నెసగినది. నేషను పత్రిక దెలిపిన హితము, సామాన్యముగ నెల్ల దేశములకును వర్తించును. ఆంగ్ల దేశీయులలో నూతనభావము ఉదయించవలెను. ఇంగ్లండుదేశ ముతో బర్లెండు సంధి జేసికొనుచున్న దని భావింపవలయును గాని, ఆంగ్ల దేశమునుండి వరము లను గోరుచున్నటుల నెంచుకొనగూడ దని నేషను పత్రిక దెలిపినది. అంగ్లేయు లీ విషయమును బాగుగ గ్రహించినపుడే, అనుకూల మగు సంధి గుదురుటకు సాధ్యపడును. ఈయభిప్రాయము దేశ మున బాగుగ వ్యాపింపవలె నని, నేషనుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఇందు వింత ఎద్దియులేదు. నానారాష్ట్రసంఘము ప్రయోజనకరముగ నుండ వలెననిన, స్వతంత్రజాతులతో నది నిండియుండ వలెను. నేషనుపత్రిక సూచించినటుల "మనము బర్లెండుతో సంఘమును సంపాదించవలయును. దానిని సంపాదించగలము. కాని రాజనీతిపేరుతో గీచి గీచి బేరమాడుచున్నంతవరకు మాత్రము, దానిని సంపాదించగలము. ఛాథామ్, బర్మ, ఫాక్సు, డర్లం, మొదలగు ప్రముఖులు మన సామ్రాజ్యపు తొల్లింటి చెడు సాంప్రదాయము లను సంస్కరించిరి. ప్రపంచమును స్వాతంత్ర్య జాతులతో నింపుటకై, నూతనతరీకాలనావిధాన మును నెలకొల్పుటకు పాటుపడిరి. వారిని పురి కొల్పినభావము మరల వ్యాపించునపుడే, మనకు జయము గలుగును." అధినివేశ రాజ్యపు హోదాకును, అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యమునకును, అంతరము విశేషముగ గలదని నేషను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. బర్లెండునకు హోదాదానుమాత్ర మిచ్చి, అధినివేశ రాజ్యప్రజల కుండడి హక్కులను ప్రసాదింపకుండుటవలన లాభము లేదని, సూచించినది. హిందూ దేశమునగూడ అట్టి యభిప్రాయమే వ్యాపించియున్నది. అధినివేశ రాజ్యములతో బాటు సామ్రాజ్యసమావేశమునందు హిందూ దేశమునకు ప్రవేశమిచ్చినను, అధినివేశ రాజ్యముల కున్న హక్కు లీదేశమునకు లేకుండుటచే, ప్రయోజనము ఏమాత్రము గలుగకున్నది. స్వతరీకాలనము పేరునకు గాక, నిజముగ నెలకొల్పునపుడే, ప్రజలలో సంత్వప్తి గలుగును.

మాజీపీడు వార్తలు:— 18-8-21 వ తారీఖున పోలీసువారిని కొట్టినారని తెచ్చిన అసహాయవాదులు 11 మంది మీదికేసును మా జబుమేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి వై వారిలో నొక ముద్దాయిమాత్రము ఉత్తర సాక్ష్యంగా శ్రీ తేల ప్రోలు యస్టేటులోని నౌకర్లను కొందరికి నమను చేయించు మని కోరగా నిరాకరించి మరల వాయిదా యిచ్చుటకు నీలు లేదని చెప్పి తీర్పు చెప్పెదమని ఘమారు రాత్రి 10 గంటలవరకు ముద్దాయిలును కోర్టులోనే వుంచి ప్రయత్నము గదిలోకి మా జబు మేజిస్ట్రేటుగారు వెళ్లి చాలాసేపు తాలూకా హెడ్క్వార్టర్స్ శ్రీరాములునార్డుగారిలో గునుగునలాడి గజిబిబడి చిట్టచివరకు మర్నాడుదయం 7 గంటలకు ముద్దాయిలను కోర్టుకు హాజరు కావలసివదని చెప్పి సదరు ముద్దాయిలను పోలీసు కస్టడిలో నుంచి స్టేషనుకు పంపివేసిరి. తరువాత ముద్దాయిలకు కఠినశిక్ష 6 నెలలు ఇద్దరుకున్న రెనెలు ఒకరికిన్ని, 8 మందికి 4 నెలలన్న విధించగా ముద్దాయిలు మేజిస్ట్రేటుగారికి అనేక వందనముల నర్పించిరి. వీరందరు మిర్జాపూరు రాజాగారి హోటారుబండ్లలోనే స్టేషనుకు తీసుకోపోవడి రాజమండ్రి వెళ్లిరి.

ఇజాక్ మియ్యా సాహెబు:— తిను బిడ్డా తిను, నీ కేమియు హాని కలుగదు.
పెంకెప్పిలకాయ:— నాకు ముచిగుని మిచ్చేది కావలెను. దానిని నేనే తయారు జేయవలెను.

అసహాయోద్యమము

—(01)—

లాహోరు సభ.

యవరాజుగారికి స్వాగతము.

24 వ తేదీ సాయంకాలము లాహోరులో మాహిద్వార మున కావల లాలాబజపతిరాయిగారి ఆధ్వర్యత క్రింద మిక్కిలి గొప్పసభ జరిగినది. యవరాజుగారికి స్వాగత మియ్యగూడదను తీర్మానము చేర్చింపబడినది. యవరాజుగారికి మనదేశమునకు రావేను. అపుడేవారికి స్వాగత మియ్యగూడదని తీర్మానించుటపాడిగాదు. వారుమనదేశమునకు వచ్చినపిమ్మట ఏదోయొక ముఖ్య కార్యమును చేయరని మన మేల యూహింపవలెను. ఆయన పంజాబు ఖిలాఫతు ఆక్రమములను తొలగించుటకు ముఖ్యముగా నేదో యొకటి చేసెదరని మాకు గట్టి నమ్మకము కలదు. నిర్దేశితమగు ననుమానమును కలిగించు కొనుట దోష మని యిద్దరు ముచ్చటించిరి గాని వోటులు పుచ్చుకొనగా వారిద్దరు మాత్రమే ప్రతిపూలుగా తేలిరి. తిక్కినవారందరను స్వాగతమియ్యగూడదనియే తెలిపిరి. వైసిక శాసనమున కలిగిన అవమానశత్రువు లింకను మానలేదు. ఖిలాఫతు విషయమున మంత్రులు వాదానము లాడరిచి తప్పిరి. ఆ విషయమై మరల నే మి యు ను జరుగ లేదు. దేశము నందు కాటకము హెచ్చు గానున్నది. పంజాబు రాష్ట్రమునను లాహోరు నగరమునను గూడ కాటక బాధ ప్రబలముగా నున్నది. కాంగ్రెసు, ఖిలాఫతు, సిక్కుసంఘముల వారు అసహాయోద్యమమును ప్రకటించిరి గాన లాహోరు ప్రజలు యవరాజుగారికి స్వాగతమొనంగ సంసిద్ధులుగా లేరని యీ సార్వజనిక సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు. లాహోరు పుర సాలక సంఘము వారు యవరాజుగారికి స్వాగతమియ్యకుండుటకు చేసిన తీర్మానము సమంజసము. ఈ తీర్మానమున కనుకూలులైన మునిసిపలు కమిషనరులు తమ విధులను చక్కగా నిర్వర్తించి వందనీయులైరి. యవరాజుగారికి స్వాగత మొనంగ ప్రయత్నించినవారి చర్య అనుచితము. వారు ప్రజా ప్రతినిధులు కాజాలరు అను తీర్మానము లామోదింపబడెను.

లాలా బజపతిరాయిగారు.

మన విధిని మన మతిక్రమింపగూడదు. వర్తమానలోపల మనకు స్వరాజ్యము లభింపవలెను. యవరాజుగారు వచ్చినను సరే రాకున్నను సరే. మనము దీక్షతో పురోగమమును సలిపి అసహాయోద్యమమును సాగించి స్వరాజ్యమును బడయవలెను. యవరాజుగారి రాకతో మనకట్టి సంబంధమును లేదు. రాజాగమనముతో సంబంధించిన యుత్సవముల నన్నిటిని మనము త్యజింపవలెను. మనబిడ్డలను గూడ నాయుత్సవములకు పంప

గూడదు. దౌర్జన్యవిరహిత మగు అసహాయోద్యమము వలననే నిరంకుశాధికారుల పరిపాలనము సంతమొందింపవలెను. ఆంగ్ల దేశీయులు యింగ్లాండులో నెట్టి స్వేచ్ఛను కలిగియున్నారో అట్టి స్వేచ్ఛను మన దేశమున మనము కూడ బడయవలెను. అని లజపతిరాయిగారు నుడివీరి. సభ ముగియునకి రాత్రి 12 గంట లయినది. మహాత్మాగాంధీజయి అనుష్ఠానము మిన్నముట్ట ఎల్లరును వెదలిపోయిరి.

ఉద్యమపరిత్యాగము

బల్లిమూలో మహాంతు రాజారాం, హకింషకీయుల్లాగార్లు వారి యనుచరులను అసహాయోద్యమమును వదలి కాంతి సభలో చేరిరి. మహాంతు కాంతిసభకు విరాళము నిచ్చెను.

పలామనము.

మేము వాదించకుండనే చెరసాలకు పోయెదమని ప్రగల్భములను పలుకుచున్న అసహాయవాదులు వారంటులకు దొరకకుండ పారిపోవుచున్నారని ఒకసభలో గోవర్ధన హరిశ్చంద్రదాసు బి. సి. ఎస్. గారు నుడివీరి.

ధార్వారు కేసు.

ప్రతిదినమున జయిలునుండి కోర్టుకును కోర్టునుండి జయిలుకును వచ్చుచువును పోవుచువును ముద్దాయిలు జాతీయ గీతములను పాడుచుండిరి. ప్రజలు స్వాగతమిచ్చిరి.

కాకినాడ నుండలసభ

23 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మరల సభ జరిగినది. పన్నీఖాటు జాన్సు గారికి స్వాగతమిచ్చుటకు యింకను వాదించుచున్న న్యాయవాదులు కాంగ్రెసు సంఘాద్యోగులు గానున్న ఆయుక్త్యోగులను వదలవలెననియు తీర్మానములు చేయబడెను. స్వరాజ్యపత్రికకు ప్రజలుసహాయము చేయవలెనని కోరబడెను. పిమ్మట సన్మానసంఘమువారిచూపటము తీయబడెను. అసహాయోద్యమతీర్మాన మామోదింపబడెను. ఈలోగా పంజాబు ఖిలాఫతుస్వరాజ్యవిషయములనుకూలముగాపరిష్కరింపబడనిచో అహమదాబాదులో జరుగుదేశీయ మహాసభయందు స్వాతంత్ర్యముగానిరిపల్లికు ప్రభుత్వముగానిప్రకటించవలెను. అనుతీర్మానమును పునుబూరి కోదండరామయ్యగారు రూపొందించి గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. ఉమరా అలీషాకవిగా రనునదించిరి. సుహార్తుడు అధినివేశముల ప్రభుత్వమునంటి పరిపాలనము నుద్దేశించెను గాన నిట్టితీర్మాన మననరము. అని లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారునుడివీరి. జి. సూర్యసారానుణ శర్మగారు 3 పల్లి కు కు అనుకూలముగా మాటలాడిరి. తీర్మాన మామోదింపబడెను. మరుసటిసభను రామచంద్రపురమున జరుపవలెననియు పట్టాభిరామయ్య (చిక్కవోలు) గారును కేతినీడి హనుమయ్య (పేకేరు) గారును తీర్మానించిరి. ఆజ్ఞా తిరస్కారతీర్మానము నామోదించినందులకు సభవారి నభినందించుచు కొండావేంకటప్పయ్యగారు తలంకి వార్త నంపిరి.

తాను రాజాని మికి నింతిల్లుచు దాక్షర బ్రహ్మ
కోశ్యుల సుబ్రహ్మణ్యముగారు తండ్రి నంపిరి. సన్మాన
సంఘమువారిని వలంటిరులను ఆధ్యక్షు డభినందించెను. కాకి
నాడ విద్యాలయాలలోని విద్యార్థులు బాతీయనేవ చేయ నవ
కాళ మియ్యని విద్యాలలోద్యోగుల దాస్యప్రవృత్తిని నిరసిం
చిరి. నొక్క కోర్టువలన గాని లేక వారికి పోతముగా నష్టము
కలుగుట వలనగాని తొలవారు సులభముగా లొంగెదరు. వారివ
ట్లకంటే దేశద్రోహులై ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడు మనదేశీయు
లవట్లనే మనము జాగరూకులముగా నుండవలెను. ప్రతినిభు లభి
ప్రాయభేదములను సవరించుకొని సభ జయప్రదముగా కొనసా
గించినందులకు వందనీయులు. స్వరాజ్యస్థాపనమున గోదావరి వం
డలము గుంటూరును గూడ మించిపోయి బొంబాయి వంగ
జి వి డా ది రా వ్వు ము ల కు మార్గ దర్శక ము
కాగలదు. హిందూ నుహమ్యుదీయమైతి నిరుపమానము. వారిని
విడదీయుట కుద్యోగులు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలమైనవి.
గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిన నా రీ మ ణి లిరువురును
(నుందరమృత్యు సుబ్బయ్యగారు) వందలమునకే గాక రాష్ట్రమున
కంతకును ప్రభోధమును కలిగింప జాలుదురు. ఆ త్తే ల్లం
భుమునకు 850 నుండి నుండి ధనం లగుట చాల ప్రశంసనీయుము.
అట్టివారు కనీసము 10 వేల నుండియైన యీ నెలఖరులోగా
యీనుండలమున లేవలెను. ఆవును మనము స్వరాజ్యస్థాపనము
నకు చాలియుండు మని ఆధ్యక్షుడు మడిచెను. సన్మానసంఘా
ధ్యక్షుడు సాంబమూర్తిగారు ఆధ్యక్షు డగు ప్రకాశంగారిని
ప్రశంసించిరి. ప్రతినిభుల ప్రేక్షకులను నారీమణులను ప్రశం
సించిరి. బాతీయనేవముతో సభ ముగిసెడిది.

టంగుటూరి ప్రకాశంగారు-మహా విప్లవము
నులబారులో విప్లవము దౌర్జన్యము మరణములు లేటప్పిం
చిన సంతాపకరమగు వాస్తవినచుట్టచే ప్రకాశంగారు గంహ
ము విశాఖపట్టణము జిల్లాల కిపుడు వెళ్లుట మానిరి. 25 వ తేదీ
మొయిలులో తంజావూరు వెళ్లుచున్నారు.

యవరాజుగారికి స్వాగతము - కలకత్తాసభలు.

24-వ తేదీ కలకత్తాలో దాలుహాసీయందరమున పెరి
పుగారు చేసినసభలో చాలా అల్లరి జరిగినది. ముందుగానే
అసహాయవాదులవచ్చి నిండిపోయిరి. అందువలన ప్రారంభము
పురమందిరము కసారాలో సభచేసిరి. దానిచుట్టు పోలీసులు
కావలియుండి సాశ్చర్యములను సంతకములు చేసినవారిని మాత్ర
మే లోనికి కదలిరి. కాని అసహాయవాదులగుంపు చుట్టును చేరి
కేకలు వేయసాగిరి. దేశీయనాయకు లుపన్యసించునపుడు ప్రజ
ల అల్లరి మిక్కిలి హెచ్చెను. ఆ నాయకులు గూడ ప్రజల
నుద్దేశించి స్పృహలేదా అని కేకలువేయసాగిరి. అందువలన దీర్ఘ
పన్యాసములను మాని తీర్మానములను త్వరగా నుపపాదించి ము
గించిరి. సభను పురమందిరమునకు మార్చుట కు గ ల
కా ర ణ ము ల ను పెరిపు మొదట వివరించిన విషయట
కోనాల్లాషే ప్రభువు (గవర్నరు) ఆధ్యక్షుత వహించెను. యవ
రాజుగారి కన్ని తెగలవారును స్వాగత మియ్యదగునని తీర్మా
నింపబడెను. అందుల కొక సంఘ మేర్పరపబడెను. ఆసంఘము
నకు కోనాల్లాషే ప్రభువు నధ్యక్షునిగా నియోజించిరి. కార్య
నిర్వాహకసంఘమునుగూడ ఏర్పరచిరి. చందాలను వసూలు
చేయుట కాసంఘమున కధికార మిచ్చిరి.

అసహాయవాదులు చిత్రరంజనదాసుగారి ఆధ్యక్షతక్రిం
ద దాలుహాసీయందరముననే సభను సాగించిరి. కార్తాసుతి
ర్యాచమును మనము గౌరవింపవలెను. యవరాజుగారి ప్రజలతి
థిగా నచ్చుటలేదు. మన బాతీయనేవనును చంపివేయవచ్చు
ప్రభుత్వము నకు ఆ తిథి గా నచ్చు చు న్నాడు. అం దు ల కే మ న మా ప్ర భు త్వ ము తో క
త్తు కట్టితిమి గాన మనము యవరాజుగారికి స్వాగత మియ్య
గూడదని దాసుగారు తెలిపిరి. కార్తాసు తీర్మానము ననుసరించి
పెరిపుగారిచే సమకూర్చబడిన యీ కలకత్తాసభవారు యవ
రాజుగారికి స్వాగత మియ్యగూడదని తీర్మానించుచున్నారను
తీర్మాన మిసభలో చేయబడెను.

ఆంధ్రవానికి నోటీసు.

బరంపురం డివిజను మేజిస్ట్రేటు గోల్కొండగారు చేసిన
సిఫార్సుపై ఆంధ్రవాణి పత్రిక ప్రింటరును పబ్లిషరును 500
రూపాయలు భరావతు కట్టవలెనని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నోటీసు
చేసెను. ఆసామ్మకు 15 రోజులలో చెల్లించవలెనని ఆహ్వానించె
ను. ఆంధ్రవాణిలోని విమర్శ నిరాధారముగా నున్నదనియు
6 వ తేదీ సంచికలోని వ్యాసములు రాజద్రోహమును పురికిల్లు
చున్నదనియు యాధారముతో కోరబడెను. బరంపురమున చాల
నాల్గోడను కలిగియున్నది.

పోరు నెంటుజారి గజెట్

ఆగస్టు 23 మంగళవారం

పబ్లికేషన్

జే. గ్రే. ఓ. ఓ. యి. ఐ. సి. యస్ గారు సహకార
సంఘముల రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

వ్యాయక్తాభి.

ఈ క్రింది అధికారులు సాక్ష్యమును యింగ్లీషుభాషలో
తీసికొనుట కధికార మియ్యబడినది:— తిరువాళం కేవ రాజ
మయ్యగారు (గోదావరి జిల్లా 1వ క్లాసు మేజిస్ట్రేటు) వులుగుం
డం గోపాలరావుగారు వెల్లూరు భుజంగరావుగారు జంపాల
వెంకటేశం చౌదరిగారు అద్దెకలం శంకరాధ పిల్లెగారు గుంటూ
రు జిల్లాలో 1 వ క్లాసు మేజిస్ట్రేటులు.

రెవిన్యూకాభి.

దేవగుప్తపు కేవగిరిరావు పంతులు గారు తెలపు నుండి
రాగానే నెల్లూరు జెనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.
మాంగుడి కైలాసం అయ్యరుగారు నెల్లూరు నుండి కడప
ప్రెజిడికి మార్పబడిరి.

అభివృద్ధికాభి.

ధానవాడ ఆనందరావుగారు అగ్రికల్చర్ డెప్యూటీ డై
రెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

రావుసాహెబు మనమదొరై రాజమయ్యరు రామస్వామి
శివగారు గవర్న మెంటు లెక్చరరుకెమిస్టరుగా నియమింపబడిరి.

రావుసాహెబు టి. యస్. వెంకట్రామకృష్ణ గారు
గవర్న మెంటు చెరుకుపంట పరీక్షకు నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాభి.

ఈక్రిందివారలు పాలకొల్లు మ్యునిసిపలు కౌన్సిలరులుగా
నియమింపబడిరి.— డే వి డు పీటన్సుగారు వరదా మల్లయ్య
గారు, బందరు అమృత్ గారు, కడియం నూరయ్యగారు.

కంచనపల్లి లక్ష్మీనృసింహారావుగారు, కడప జిల్లా జమ్మ
ల మడుగు తాలూకాబోర్డు మెంబరుగను, జి. వెంకట సుబ్బా
రెడ్డిగారు రాయచోటి తాలూకాబోర్డు మెంబరుగను నెమ్మకొన
బడిరి.

రా. వెంకోటారావుగారు అనంతపురంజిల్లా వెనుకొండ
తాలూకాబోర్డు మెంబరుగా నియమింపబడిరి.

దేవిరెడ్డి యెల్లారెడ్డిగారు ధోను తాలూకాబోర్డు మెంబ
రుగా నియమింపబడిరి.

ఏ. జగన్నాథం పంతులుగారు విశాఖపట్నం జిల్లాబోర్డు
మెంబరుగా నెమ్మకొనబడిరి.

విద్యాకాభి.

ఎస్. ఈడాగొండగారు క్విన్సుమేరీ కాలేజిలోని యల్.
టి. క్లాసుకు సీనియరు లెక్చరరుగా నియమింపబడిరి. మిస్.
సి. సి. ఛాటర్జీటను జూనియరు లెక్చరరుగా నియమింప బడిరి.

మి.సెన్ గౌరి అమ్మగారు క్విన్సు మేరీ కాలేజిలో
ఆసిస్టెంటుప్రాఫెసరుగా నియమింపబడిరి.

మహమ్మదుసాహెబు భవాదూరుగారు మధోస-యి-
అబాలో హెడ్ మాస్టరుగా భూయం చేయబడిరి.

విజయరావును రంగారావుగారు రాజమండ్రి ఆర్ట్స్
కాలేజి లెక్చరరుగా మార్పబడిరి.

చిన్నకవనంనాథు యేకాంబర మొదల్యారుగారు వైదా
పేట టీచరుకాలేజిలో లెక్చరరుగా నియమింపబడిరి.

ఆర్. యెస్. వెంకటరంగం చెట్టిగారు చిత్రావరజిల్లా
యెడ్ల్యకేవనలు కౌన్సిలరుసభ్యులుగా నెమ్మకొనబడిరి. మాంధాత
గౌరచంద్ర పట్నానాయకుగారు గంజాంజిల్లా యెడ్ల్యకేవనలు
కౌన్సిలు సభ్యులుగా నెమ్మకొనబడిరి. నాగపూరు వారాయణ
రావుగారు బెళ్ళారిజిల్లా యెడ్ల్యకేవనలు కౌన్సిలు వైసుపసి
డెంటుగా నెమ్మకొనబడిరి. రావుసాహెబు పి. ఆదిమూర్తి
రావుగారు అనంతపురం జిల్లా యెడ్ల్యకేవనలు కౌన్సిలు వైసు
పెసిడెంటుగా నెమ్మకొనబడిరి.

మిలరేనియసు

లాయిక్ మెంటు కోలాకో ఓ. యే. యం. యల్ గారు
తణుకు ఆడివనల్ మునసుగా నియమింపబడిరి.

ఇం. వెంకటరావుగారు మద్రాసు మెటర్నిటీహాస్పిటలు
లో రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

జే. హెచ్. పిల్లంగు ఐ.యం. డి.గారు గవర్న మెంటు
మెటర్నిటీ హాస్పిటలు రెసిడెంటు మెడికలు అఫీసరుగానున్న
మెడికలు కాలేజిలో మిడ్మన్ షిప్ ఆసిస్టెంటు ప్రాఫెసరుగాను
నియమింపబడిరి.

డబ్లియూ. యస్. మార్టికొగారు మద్రాసు మెటర్నిటీ
హాస్పిటలులో జూనియరు మిలిటరీ ఆసిస్టెంటు సర్జనుగా నియ
మింపబడిరి.

సి. కృష్ణస్వామి పిల్లెగారు మద్రాసు మెటర్నిటీ హాస్పి
టలులో రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

కే. వెంకటచలంగారు రాయపురం మెడికలు స్కూలు
లో లెక్చరరుగా నియమింపబడిరి.

యస్. కాలప్ప పిల్లెగారు మద్రాసు జెనరలు హాస్పిట
లులో రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

జే. హెచ్. ధియోడోరు ఐ. యం. డి. గారు గవర్న
మెంటు జెనర లాస్పిటలో మిలిటరీ ఆసిస్టెంటు సర్జనుగా నియ
మింపబడిరి.

వెరంబూరు మిల్లులు

అల్లరులు

పోలీసువారి చాకచక్యమువల్ల మిల్లు పనివారి ఆకాంతి
అణగిగదని అందరు తెలియుండెడిది. రిజిస్ట్ర పోలీసులో కొంత
భాగము మలబారుకు వెళ్లినందున సమైక్యకట్టిన కార్మికులు నరల
దౌర్జన్యము చేయ ప్రారంభించిరి. మంగళవారం ఉదయం 9.30
గంటలకు హిందువులు, ఆదిద్రావిడులను హింసించ బ్రయత్నించు
చున్నారను సమాచారము జి.రి. పోలీసు స్టేషను
వారికి తెలిసెను. వెరంబూరుఆసుపుత్రి యెదుట
హిందువులు మహమ్మదీయులు చేరి ఆదిద్రావిడులపై రాళ్లు
యవ్వ బ్రారంభించిరి. వెంకట అను నొక ఆదిద్రావిడునికి గుంబి
దెబ్బలు తగిలెను. పరచేరియందలి పశుమారణశాల ఆక్రమింప
బడెనని వార్త తెలిసెను. పోలీసువారు ఆయాప్రదేశములకు
వెళ్లి కాంతి స్థాపించిరి. గాయములు తగిలినవారు ఆసుపుత్రికి
పంప బడిరి.

ఉదయము ఇల్లు జరిగెను. ఆదినము మధ్యాహ్నము 12
గంటలకు మిల్లు పనివారుగూ ఆదిద్రావిడులు భోజనము చేసికొని
మిల్లులకు తిరుగ పోవుచుండగ హిందువులు మహమ్మ
దీయులు డి.మె.ల్లోసు లోడునందు చేరి
ఆదిద్రావిడులపై రాళ్లు యవ్వరి. అల్లరిచేయుచున్నవారి దౌర్జన్య
ము అధికముగ నుండుటచేతను, ఆదిద్రావిడులు అధికముగ దె
బ్బలు తినుచుండుటచేతను పోలీసువారు గుంపుపై తుపాకుల
కాల్చిరి. గుంపు చెదరిపోయెను. సమీపమునందుండు మహమ్మ
దీయ టీక్కబు అల్లరులకు నాయకులైనవారు దాగుకొనిరి. పో
లీసువారు చరచికి వెళ్లి 4 రిని అరెస్టుచేసిరి.

మంగళవారం సాయంకాలము 7 గంటలకు ఆదిద్రావి
డులు హిందువులపై కసి తీర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నా
రను వార్త పోలీసు వారికి తెలిసెను. పరశువాంట్లో
వీరాస్వామిపిల్ల వీధియందుండు ఒకహిందువుని గృహమునందు
ఆదిద్రావిడులు దూరి లూటీకొట్టి ఇంటిని చీకాకుపరచిరి.

మంగళవారమురాత్రి మరెయిట్టి అల్లరిజరుగవేదు. జి.రి
పోలీసుస్టేషనునందలి పోలీసువారిసంఖ్య అధికముచేయబడినది.

పంజాబు ప్రభుత్వోద్యోగుల దుష్ప్రవర్తనము

సిమ్లా, ఆగస్టు 24 :—అనేక శాఖలలోని ప్రభుత్వోద్యో
గుల ప్రవర్తన బాగుగలేదని ప్రజలు భావించుచున్నట్లుపంజాబు
ప్రభుత్వమువారికి తెలిసినది గాన ఈఆప్రతిష్టను పోగొట్టుటకు
గాను పంజాబు ప్రభుత్వమువారు దీనిని గురించి విచారించుచు
న్నారు. రైల్వేలో బాతీయనేవలను పాటించుట, టిక్కెట్ల నిచ్చు
నపుడు, సామానుల పెట్టెలను వర్తకుల కిప్పించునప్పుడు
హెసము జరుగుట మున్నగు దుర్లభవాలులను తొలగించుటకు
రైలుఅధికారులు, అధికారతెరులు సభచేసి కొన్ని ఏర్పాట్లను
తీర్మానించిరి. అందరు ప్రయాణికులను సమానముగ ఆదరించవ
లసినట్లు వారుతీర్మానించిరి.

బళ్లారి మిత్రమండలి

పదహారవ వార్షికోత్సవ సందర్భమున పక్షత్వ పరీక్ష
26 వ తేదీ శనివారమునా దుదయమున జరుగును. ఆదివారము
నాడు సాయంకాలము వార్షికోత్సవము జరుగును. అపుడు శ్రీ
యత రామస్వామి శాస్త్రిగారు భారతీయవాఙ్మయ చిత్రకళ
లుత్యాహప్రదములను విషయమున సుపన్యసించెదరు. మా. రంగ
సామయ్యంగారు రధ్యక్షుత వహించి తిలకు పటమును తెరచెదరు.

రంగూను పురపాలక సంఘమువారు యవరాజు గారికి
స్వాగత మియ్యవలయునని తీర్మానించుకొనిరి. ఓడరేవు అధి
కారులు ఓడరేవును అలంకరించెదరు.

మా పిల్లల విప్లవము

మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

సెంటుజార్జికోట, ఆగస్టు 24:— మలబారు జిల్లాలోని అల్లరుల నణచుటకు పంపబడిన సైనికులు సంత్సృష్టికరముగ తమ విధులను నిర్వహించుచున్నారు.

కల్లికోటజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆగస్టు 23 వ తేదీన ఆవిష్కరణముల నన్నిటిని తంతివార్త ద్వారా పంపిన సంగ్రహమును ప్రకటించుచున్నాము. “శుక్రవారము రాత్రి నుండి పరిస్థితు లన్నిటిని గమనించుచున్నాను. తిరురంగాడిలో ముగ్గురిని అరెస్టుచేసితిమి. రాత్రి 10 గంటలకు వెదకుట నిలిపితిమి. పట్టణ మధ్యకు శాంతముగ నుండెను. తప్పించుకొని వెళ్ళినవారిని వెదకుటకు 25 మంది రిజర్వుపోలీసులు బయలుదేరి వెళ్ళిరి.

మాచర్ల గ్రామములన్నిటిలోదెలిసెను. తానూరు, పశ్చిమగాడి మున్నగు పశ్చిమప్రాంతముల నుండి 2000 మంది మామిలూ మామిడిదండెల్లి వచ్చుచున్నట్లు గం 11 45 నిమిషములకు మాకు వార్త తెలిసెను. మధ్యాహ్న సమయమున పోలీసులను వెంటబెట్టుకొని వారిని తఱిమిచేయుటకు వెళ్ళితిమి. సైనికులు మాకు సహాయముచేయుటకు మా వెంటబడి వచ్చిరి.

12½ గంటలకు మేము గుంపును సంగించితిమి. గుంపును వెళ్ళవలసినట్లుజూపించితిమి. వారు మావైకి రాసాగిరి. పోలీసులంతట సర్కిలో వారివైకి వెళ్ళిరి. గుంపులోని వారు కర్రలను దిప్పిరి. అత్యంతజాగ్రత్తము మొదటివరుసలోనివారు తుపాకులను కాల్చవలసి వచ్చెను. 9 మంది గతింబిట్టున్నది. అంతట గుంపుయొక్క ఉత్సాహము కొంతవరకుతగ్గెను. వారంతట పరుగెత్తి వెళ్ళిరి.

అసిస్టెంటు పోలీసు నూపరింటెండెంటు లక్ష్మకాస్తూర్ గారికి దుడుకర్రతో దెబ్బతగిలినది. అటుతరువాత తుపాకులను కాల్చుటను నిలిపి, పోలీసులు నెమ్మదిగ పరస్పరగాడి అకఠలక మొలకూరము గుంపును వెనుకకు వెళ్ళిరి. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు 40మంది ఖైదీలను బట్టుకొని పోలీసులు తిరిగివచ్చిరి. 4000మంది మామిలూ తిరురంగాడి పోలీసు పాట్లీని తరిమివేసి, సైనికులను యెదిరించినట్లు అప్పుడు మాకు వార్తవచ్చెను. అంతట సైనికులు తుపాకులతో కాల్చి వారిని తరిమివేసిరి. ఈ సైనికుల నాయకుడు రాజీగారును, బాన్స్వర్ గారును తమ సైనికులనుండి ఎట్లు చీలి వెళ్ళినారో తెలియరాదు. మేము భోజనము చేసి, వారిని వెదక తలచితిమి. సాయంత్రము 5 గంటలకు వారి దేహములను, ఒకపాడే కాస్తేనితో దేహముతో గూడఁ ప్రాప్త క్రైస్తవ పడియున్నట్లు మాచివచ్చినవారు మాకు చెప్పిరి. 5½ గంటలకు వారి దేహములను గొనివచ్చితిమి. దేహమంతయు విరుగొట్టబడి, చితుకొట్టబడియుండెను. అంతట మేము తిరిగివచ్చి, రాత్రికి సంతకీంచుకొనుటకు సన్నాహములను చేయుటకు ప్రారంభించితిమి. మసీదులో 2 వేలమంది చేరినట్లు మాకు తెలిసెను. రాత్రి 7 గంటలకు పరంగాడి రైల్వేస్టేషను, హిలాక్షీను ధ్వంసము చేయబడినదనియు, తంతివార్తముల తీగలు కోసివేయబడినట్లు డిప్యూటీతహశీలుదారుడు తెలిసెను. ఆదివారమురాత్రి గలభారతకుండ శాంతముతో జరిగి పోయెను.

ఆదివారము ఉదయము 8 - 30 గంటలకు మృతకేవలములను పూడ్చివెట్టి, మేము పరస్పరగాడికి తిరిగి వెళ్ళితిమి. తినుట కాహారములేదు. తప్పించుకొనుటకు రాకపోకలు లేక, శత్రుమధ్యమనుండుట కసాధ్యముగ దోచెను. 10-30 గంటలకు పరస్పరగాడిచేరితిమి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సైనికులు అయోమార్గమునొక వెళ్ళసాగిరి. ఇరువైపులనుండి శత్రువులదానినుండి సంతకీంచుకొనుచు, వారు 3 మైళ్ళదూరము నడచిరి. మాడుచోట్ల అయోమార్గపుకమ్ములు వెరికివేయబడియుండెను. 5 గంటలకు కడలండి చేరితిమి. చేరియరువంతెనకు సమీపమునరైల్వేలైను తీసివేయబడుచున్నదనినవి, దానినిజరుగకుండజేయుటకు అతిశీఘ్రముగ వెళ్ళితిమిగాని మేముచేరేలోగా నాశనము గావించబడెను. కాబట్టి అచ్చటినుండి షోరూపట్టణమునకు వెళ్ళితిమి. 8గంటలరాత్రికి చేరితిమి, కల్లికోటనిశ్చయించు బాగుచేయబడుచున్న షోరూపట్టణమునొక కమ్ములు ఉండెనె అంకబడెను. రయిలు కనిపెట్టుకొనియుండెను. రాత్రి 10 గంటలకు బయలుదేర రయిలు కల్లికోటస్టేషనుకు అర్ధరాత్రిచేరెను. సైనికులు కల్లికోటకు తిరిగి వచ్చియుండనియెడల, కల్లికోటపురమంతయు దోసిడి జరిగియుండెడిది. సోమవారము ఉదయమున

కల్లికోటపురమును సైన్యాధికారివశము చేయవలసినదని. అయోమార్గము బాగుచేయుట మొదలు పెట్టబడెను. ఇప్పటి న్నితని వర్ణించెదను.

మాలపురమునకు వెళ్ళిన సైనికులు అచ్చటనే నిలిచిపోయిరి. కుత్తిపురంయిలు మార్గములోని కమ్ములు లేవు. రస్తాలన్నియు వృక్షములతో నాటకపటుపడినవి. కల్లికోటపురమునకు 10 వ మైలు తరువాత నుండే సంతెనలన్నియు నాశనము చేయబడినవి. మాలపురం, తైయూరు, నీలంబూరు రస్తాలు జహంజీ ఇలేరరస్తాలన్నియు వృక్షములతో నిండిపోయి, బాటసారులకు ఉపయోగములేకుండ ఉన్నవి. కోత్తక్కాల్లు సబ్-రిజిస్ట్రారు కచ్చేరి, తహసీల్దార్ కు, తియూరు ఆఫీసులు, మండేరైజరి, తిరురంగాడి ఆఫీసులు తగులబెట్టబడినవి. ఇద్దరు ఆంగ్ల సైనికులు, వెంకటసులలోని ఒకవిగోరియను, 15 పోలీసులు, తియూరునందలి ప్రభుత్వాధికారులు ఖయిదీలుగా చేయబడిరి.

మాలపురమునందుండు పటాలము సురక్షితముగ నున్నదని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుజనరలు మాకు తెలుపుచున్నాడు. 23 వ తేదీ డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్ పత్రికలో ఈ విషయములనుగురించి తమ ప్రత్యేక విలేఖరుడు వ్రాసిన డిప్రీ వ్యాసమును ప్రకటించిరి. ప్రజలను కొనుమూలను విలేఖరులు పత్రికలకంపినపుడు, వానిని జూచి ఇతరులు భయపడవచ్చును గాన, మదరాసు వార్తాపత్రిక లీవిషయమై బాగ్రత్తపడవలసినట్లు గోరవలసినదని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురణసంఘాధికారిని ప్రార్థించిరి. “అప్రెకొగారు మాయమైరి” అని మరుసటిరోజు “డెయిలీఎక్స్ప్రెస్” పత్రికయందు వెద్దెత్తడములతో ప్రకటించబడెను గాన ప్రభుత్వమువారిట్లు హెచ్చరించవలసినదని. ఈఅధికారి మాలపురములో బనిచేయుచున్నాడు. 23 వ తేదీ మంగళవారమునాటి “హిందూ” పత్రికలో మోరూరు “మాన్వీయ విలేఖరు నివర్తననుండి” యని ఒకవెద్దకథ ప్రకటించబడెను. దానిలో చాలవరకు కుదఱకథము. సత్యము కాదు. ప్రజలనుకొనుచున్న మాటలు నిజమా, కాదా, యని విచారించక విలేఖరుడు వ్రాసెను. అల్లరులస్థలమునకు పోవుట అపాయకరముగనున్నట్లుతేదే వ్రాసెను. ఇట్టిప్రకటన లెంతవరకు నిజమాయని విలేఖరుడు, వార్తాపత్రికాసంపాదకుడు వ్యాఖ్యానముచేసెను, అవి లేవుక ప్రజలయందు దుర్భిప్రాయములను కలుగజేయును. మదరాసునందు బాధ్యతగల వార్తాపత్రికలన్నియు ఈ అంశమును గమనించి, ఇట్టి అబద్ధములను ప్రకటించుటకునిరాకరించ వలయును. వారివిలేఖరులు వారికి వ్రాయవచ్చునగాని, సంపాదకులు విచారించకుండ ప్రకటించనూడదు యన్. ఇ. మార్జోరీబ్యాంక్సు.

తాత్కాలిక ప్రధానకార్యదర్శి.

* * * * *

ప్రభుత్వప్రయత్నములు

మాలపురముననున్న స్పెషలు అసిస్టెంటు కలెక్టరు టి. ఆస్టినుగారు సురక్షితముగా నున్నారని రూఢియగు వార్త వచ్చినది. ధర్మవర్తన లగు ప్రజల భీతిని తొలగించుట కుశ్యోగులు సర్వప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. రైలు పట్టాలనుం చేయిచుట చాల అపాయములతోను నిరోధములతోను కూడియున్నను ఉత్తరమలబారు పోలీసుడి సీట్ల నూపర్నెంటు టోటనహంగారు చాల శ్రద్ధతోను సాహసముతోను పనిచేయుచున్నారు.

సేనలు వెళ్ళుట.

23 వ తేదీ నుండి సేనలను తీసికొని 5 స్పెషలు డ్రెయినులు పోరూరుకు ఉలకకోట జంక్షనుమీదుగా వెళ్ళెను. పోరూరు ప్రభుత్వ సేనాస్థానముగా చేయబడెను గాన యీ సేనలకు నిలువయుంచుటను. 23 వ తేదీ సర్వధ్యాహ్నము నుండి పోరూరుకు పశ్చిమమున రైలుమార్గము యొద్ద వైనికులు కావలి యుండిరి. క్లావజకోట జంక్షను యొద్ద వొక సేన కావలి యుండెను. మోపాలా నెర్జెన్సుము చాల హెచ్చుగా నున్నదని యింకను వార్తలు వచ్చుచునే యున్నవి. లోకలుండు అసిస్టెంటు యింజనీరు శ్రీధరరావుగారు పండికాడు డాక్టరు బంగ్లాలో నుకాం చేసి యుండగా 22 వ తేదీని పోలీసుస్టేషనులో తుపాకులు కాల్చినప్పుని వినబడినది. రికార్డులను సామగ్రులను తగుల బెట్టిరి. సాయంధలకు పోలీసులు మండేరికి వెళ్ళుచున్నారని తెలిసినది. శ్రీధరరావుగారు మాపలాలు వెళ్ళికోటబద్ద అడ్డించి తుపాకులను నుండుగుండును సామానుల నన్నిటిని బాగుకొనిరి.

అందువలన సతకు కూలి వానివలె మారుచేయుచేసుకొని అంగడిపురము మీదుగా చెరపాలవెల్లికి పి. డబ్ల్యు. డి. ఓవర్సీరు గోపాలకృష్ణయ్యగారిలో కూడా పారిపోయెను. అక్కడటాతానదిని దాటి రైలుమీద ఓట్టపాలెమునకు వెళ్ళి ను. ఇద్దరు సామ్యత్వసార్థులును కోడకలు వెంకుల ఫ్యాక్టరీ మేనేజరును తియూరులో మాపలాలుకు లొంగిన వార్త నిజమని తియూరునుండి రూఢిగా తెలుపబడెను. పరపనంగుడి మొదలు పట్టించివరకును 7ల రయిలు స్టేషనుల నన్నిటిని ధ్వంసముచేసిరి. 500 మందికి వైగా మాపలాలు 21 వ తేదీని చెల్లెపోట్టు చేపుమీదుగా పానానికి విజయ యాత్ర సాగించిరి. నారు ఆ నాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు పానానికి వెళ్ళిరి. పానానిలో బాబూలను చూసిరి. 4-5 వేల మంది పానాని మాపలాలు పట్టణమునకు ముందు భాగమున చేరియుండిరి. వారు తియూరు మోపాలాలో చేరినచో యుద్ధనాకలు పానానివై గుండ్లు వదలునని భయపడి వారు చేరలేదు. అందువలన తియూరు మోపాలాకు ఆకాభంగము కలిగి ఎడసాలు మీదుగా కుట్టిపురమునకు పోయిరి. వారు దారిలో టెల్లిగ్రాఫు తీగెలను తెరిచివేసిరి. పానానిలో యుద్ధోగులు శాంతిని నెలకొల్పుచున్నారు. పాలపూటులో ప్రజలు భయకంపితులుగా నున్నారు. నెద్దరహదారిలో 11 వ మైలువద్ద నున్న తుపాకాడు వంతెనను మోపలాలు పగులగొట్టుచున్నారు. నెద్దనెద్ద చెట్లను పవగొట్టి గోడ్డుకడ్డముగా పడవేయుచున్నారని లోకలుండు ఒవర్సీరు తెలిపెను. మండేరికి వెళ్ళుచున్న రెండుబండ్లలోనున్న వర్తకపుసామగ్రులను బట్టలను చమురును బెల్లమును పొగాకును వారు తీసికొని పోయిరి. బండ్లవాల్చిపొయి ఆసంగతి చెప్పగా మండేరి వర్తకులు చాలవడకి పోవుచున్నారు. తాసిల్దారు తతీరాగారు క చేరి యెద్ద హెచ్చు మండిని కావలి పెట్టి బాగ్రత్తపడుచున్నాడు. మన్నూరుపూటులో ప్రభుత్వముకూలురగు భానుసాహెబు మొయిరుకుట్టి, వున్నకమ్మ సాహెబు గార్లను ఔదరించి మోపలాలు లంచము దీసికొని దోసిడి మారిరి. ధాన్యపుకోటకు పగులగొట్టగా చిల్లరమాక యభేద్యముగా ధాన్యమును తీసికొనిపోయెను. ఆప్రాంతమునం దంతను చాలా గడబడిగా నున్నదని తెలియుచున్నది.

సాలపూటువార్త.

21 వ తేదీ ఆదివారము మూడుదయమున 380 వ మైలు వద్ద రైల్వేయొక్క క్లబ్బిపు యింజనీరు చాబులుగారు మరణముచేయించుచుండగా మోపలాలువారిని తరిమిరి. పోరూరునుండి కెత్తనుమ్యూటుగారు సేనలతోరాగా పాలపూటుబాయింటు మేజిస్ట్రేటు ఆసేనను తీసికొని స్పెషలు డ్రెయినులో పట్టించికి వెళ్ళెను. సోమవారము (22 వ తేదీ) నాడుదయమునకు 369/16 మైలు యొద్ద డిగి అరెడు కాల్చినను వెళ్ళగా నెద్దమాపలా గుంపు యెదురుగా వచ్చుచుండెను. మీరు రయిలుమార్గమును వదలిపోవలెను లేనిచో కాల్చి వేసదమని న్యాయుడుగారు చెప్పిరి. కానిగుంపులెక్కచేయలేదు. లూయిసుగను ప్రేల్లుట కుత్తరువీయబడెను. చాలమంది చనిపోయి యుండురు గాని మొత్తము తెలియదు. ఆసేన యట నుండి పోరూరుకు పోయెను. అప్పటికి శుభ్రపుదకము గూడ నచటికి వచ్చెను. 700 మంది మాపలాలు ఓట్టపాలెము ను మేజిస్ట్రేటు కచ్చేరిని దోచుకొనుటకు వెళ్ళుచున్నారని తెలియగానే డెట్టిగారు 20 మంది సైనికులతోను 2 మరణరంగులతోను ఓట్టపాలెముకు వెళ్ళిరి.

పోలీసు యనస్పెక్టరును చంపుట.

మాలపురములో స్పెషలు రిజిస్టరు పోలీసు యనస్పెక్టరు రెడ్డెనుగారిని కుసులీ అను కనిస్తేటును మాపలాలు హత్య చేసిరి. ఈ యనస్పెక్టరు పోలీసు దళమును తిరురంగాడికి తీసుకొనిపోవుటలో నారిలో వెంగరా గ్రామమువద్ద సతనికి నబ్బు చేసి నందున ఆలస్యము కాకూడా సేనను సామ్యత్వ యుద్ధోగులను పంపి ఒక అడ్డవీని మూత్రము దగ్గనందుకొనెను. పిమ్మట సతకు మోటారుకారులో అడ్డవీని గూడ వెక్కించుకొని మిక్కిలి వడిగా బండిని నడిపెను. రెండు మైలు వెళ్ళిన తరువాత మాపలాలు బండివెడ్డగించిరి. నీవు సామ్యత్వమున వదలిన నీప్రాణములను కాపాడెదమని కుసులీతో వారు చెప్పిరి. ఆతడంగీకరింపలేదు. వారరేనిని పొడువబోగా అతడు కుసాకినికాల్చి యిద్దరు మాపాలను. వధించెను తక్కినవారు వెంటనే కుసులీ నచట వధించిరి. పిమ్మట రెడ్డెనుగారు వారితో కొంతసేపు పోరాడిరిగాని చివరకు వారతన్ని కూడ చంపిరి. పిమ్మటఆరెండుశతములను మోటారువైకిలులోనే సానంసాయనది యొద్దకు తీసుకొని పోయి న. డి. జి. పోరు

వేసి. రి. ఎర్నాడులో ఒక కనీసం నాక మోటారుకారు దొరకినది. అదియొకయజమాని (పాశ్చాత్యుడు) డి. ఆతడుమోటారులచేత బడెనని యూహించుచున్నారు. ఆతడెవరో నిర్ధారణగా తెలియలేదు. ఎర్నాడు సరిహద్దున కాపురమున్న యొక సంబూదిభూస్వామియింటిలో మాపలాలు ప్రవేశించియున్నవనెట్టే తాళముచేసి నిట్టుగిరి. అతడియ్యననెను. వారతనిని చంపివేసిరి. తిరుగు గుమిషముననున్న వేతాళపూడి యంగాడి గ్రామమును పూర్తిగా దోచుకొనిరి. మాపలాలు ముందుగా ఒక యింటికిపోయి రెండుసార్లు తుపాకిని కాల్చెదరు. వెంటనే యింటివారు యిల్లు విడిచిపోవలెను.

హిందువులను బాధించుట.

మోపలాలు ముఖ్యముగా హిందువులనే బాధించుచున్నారు. హిందువుల యింట్లను దోచుకొనుచున్నారు. హిందుభూస్వాములను బెడదించి చాలవఱకు బంధముగా తీసికొనుచున్నారు. మండ్రేపాలమున బంధుకారులు 1500 వందల యున్నారు. అచట నొకకొండమీద చినుకొల్లారు దేవాలయమున్నది. నెమక పితూరీలు జరిగినపు డొకటి రెండుసార్లు అచటనే గడవిద జరిగెను. ఇప్పుడుగూడ చాలమంది ఆదేవాలయమున చొరబడిరి. అన్ని ప్రక్కలను పేనుల చుట్టుకొని న పు ము మోపలాలు గుడిలోనే ప్రవేశించెదరు. తాము దగ్గర కేరళా ధీశ్వరపురము మఠమున వారు ప్రవేశించి బంగారపువిగ్రహమును రత్నముల నగులను యెత్తుకొనిపోయిరి. పనికోడేలో చాలమంది మోపలాలు చేరిరి. అచట వారు బుడిపోయి దోపిడి చేసినట్లు తెలియుచున్నది. మెప్పాడేలో కూలపనిచేయు మోపలాలు 8000 మంది కూలపని మాని విప్లవ కారులతో చేరిరి. 24 వ తేదీని చెన్నపురి నుండి వచ్చిన టిపా సందులను ఉదక మండలము నుండి కల్లికొటకు వైచామిడుగా మోటారుబండ్లలో తీసుకొని వెళ్లుచుండగా మోపలాలు వెంటబడిరి గాని వారి ప్రయత్నము సాగలేదు. నుండేరి కల్లికొట దోడ్తన మంతెను నన్నిటిని విరుగగొట్టిరి. వాటిని పూచుతు చేయుటకు వైసితులు స్త్రీపురుషుల తీసుకొని వెళ్లిరి. 25 వ తేదీ వ్రద యమున 22 మోటారుబండ్లలో బ్రిటు వైసితులను ఎర్నాడుకు పంపిరి. కొత్తపేసలు 25 వ తేదీని కల్లికొటకు రానున్నవి. విప్లవకారులను శాంతిపఠేయుటకు క్రొత్తపేస సభ్యులు కొందరు గూడ ఎర్నాడుకు వెళ్లిరి. తరుక్కుండుగు దేవాలయమును దోచుకొనిన వార్త నిరాధారము.

బొంబాయి సంస్కరణముల సభ.

బొంబాయి, ఆగష్టు 24:—బొంబాయిజాతీయ స్వరాజ్యసంఘమువారు (నేనునో హోయూలు లీగు) సంస్కరణముల సభను జరుపుట కేర్పాట్లను చేసివారు. ఈనెల 29, 30 వ తేదీలను సభజరుగును. శనివారమునాటికి అనేకనెంటుక్కుగారు “మాల్యా”నామతోగా బొంబాయిచేరుదురు. ఆమె సభాధ్యక్షుల పహించుట కంగీకరించినది. కరాళి, హైదరాబాదు, అహమ్మద్ నాబాదు, నూరతు, పూనామున్నగు స్థలములనుండి ప్రతినిధుల నేకులు సభకు వచ్చెట్టున్నది. బొంబాయి కాననభానభ్యుల నేకులు కూడ సభకులంకరించెద మని తెలిసిరి.

ధిల్లీలో కరవు

ధిల్లీ, ఆగష్టు 24:—ఆహారపదార్థముల ధరలు పెచ్చి పోవుచున్నది. విద్యరేమైన కరవునష్టప్రాప్తముగా నున్నట్లు నూచనలు కలవు. ప్రభుత్వోద్యోగులనులం దండెడు గుమాస్తాలు, బండ్లతోలులు మున్నగువారును, కుంపెనీల ఉద్యోగియులను తమజీతములు తీసుకుంటుంబనులతోనునకు చాలుట లేదని యు, తమకు జీతములుగాక మరొకరినో సహాయము గావలయు ననియు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఆంగ్ల దేశపు 11 తేదీ తపాలాలను దెచ్చుచున్న “మాల్యా” నామ శనివారమునాడు బొంబాయి చేరవచ్చును.

సోమవారము 22 వ తేదీ సుధ్యాస్తమము సిమ్లాలో రాజప్రతినిధిగారి కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులసభ జరిగినది.

మందులు:—వేపేరియందరి నీలకంఠం కంపెనీవారు కలరా కుదుర్చుచుండున్న, తీటుచుండున్న మాకు పంపిరి. కలరా మందు సీసావేల 1 రూపాయి, తీటుచుండునీసా వేల ఆరణాలు.

దర్బారుబిరుదముల నె:సంగుట:—ఆగష్టు 30 వ తేదీ సాయంత్రము 5-15 గంటలకు పచ్చయప్పహోలలో దర్బారుబిరుదములను సుదుల నిచ్చుటకు మద్రాసుకలెక్టరుగారు దర్బారు చేసెదరని తెలుపుచున్నారు.

వాతావరణ స్థితి

1921 సం॥ ఆగష్టునెల 25 వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తేది 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	తేది 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	తేది 24 గంటలలో వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీనుండి వర్షము	వర్షము 1 తేదీనుండి వాతావరణ వర్షము
గోపాలపురము	89.5	78.2	1.28	13.55	22.20
విశాఖపట్టణము	91.2	81.7	0.01	10.01	16.52
కాకినాడ	95.0	79.4	...	21.45	16.62
బందరు	95.4	78.1	...	21.68	18.30
గుంటూరు	97.9	79.2	...	14.58	16.70
నెల్లూరు	99.4	81.0	...	8.71	7.15
మద్రాసు	95.4	72.6	0.46	18.27	11.06
హైదరాబాదు	90.4	71.8	...	18.87	18.83
అనంతపురము	96.5	78.9	...	7.65	9.54
బళ్లారి	94.2	72.9	...	5.06	8.41
కర్నూలు	91.0	74.0	...	10.87	18.91
కడప	100.5	80.9	...	18.65	18.50
తెంగుటూరు	87.8	67.1	0.23	16.65	16.88
కోయంబత్తూరు	91.0	72.3	...	7.59	7.91
వెల్లూరు	97.5	75.5	0.11	21.61	16.08
సీలము	94.8	74.1	0.06	24.82	18.91

సర్కారులందు, వాయుభారము ఒక మోస్తరు గ మోచెను. తక్కిన చోట్ల కొద్ది గ మోచెను. చాల చోట్ల మామూలుకు తక్కువగనున్నది. సర్కారులలో కొన్ని భాగములందు కొంచె మెక్కువ. దక్కనులోను, పశ్చిమోద్రపుండలములలోని కొన్ని భాగములందును, మామూలుగ నున్నది. సర్కారులు, కోరమాండలు తీరమందు, కర్ణాటకము లోని కొన్ని ప్రాంతములందు, వేడి కొద్దిగ తగ్గెను. తక్కిన చోట్ల మార్పులేదు. మధ్యమోష్టు ముమూలుకంటె ఎక్కువ కోరమాండలు తీరము, మరికొన్ని ప్రదేశములలోను రాత్రి వేడి తక్కువ. తక్కినచోట్ల కొంచెమెక్కువ. విశాఖపట్టణము, హైదరాబాదులలో వాయువునందు తేమతక్కువ. సర్కారులలోను, పడమటితీరపు కొన్ని భాగములందును, బాగా మబ్బు పట్టెను. తక్కినచోట్ల ఒకమోస్తరు. బొంబాయి, మైసూరులలోను సర్వత్రము మలబారు, కర్ణాటకము, సర్కారులు, కోరమాండలు తీరమందును, అక్కడక్కడను వర్షించెను. గోపాలపురము 1.28, రత్నగిరి 1.25, కొడకపాళు 1.11 అంగుళములవర్షము పడెను. తూర్పునవర్షము పడవచ్చును.

ఎల్ ఆర్ హెచ్ సమూహ

వాతావరణ కార్యజ్ఞాన.

మోటారుబన్నురేట్లు:—మద్రాసులోని మోటారు బన్ను యజమాను లందరును 21 వ తేదీని, వి. సూర్యరావుగారి యధ్యక్షత క్రింద కమావేశమై రెట్ట నందరును యెక్కువతక్కుముల లేకుండ నుంచవలెననియు, బన్నులను వాల్-టాక్సుకోడ్డు మీదుగా పరశువాకమునకును, పూనమల్లి హైకోడ్డుమీదుగను ఎగ్నూరు రైల్వేస్టేషను కోడ్డుమీదుగను పోనుకోడ్డు, పోలీసు కమిషనుకోడ్డు మీదుగను, మైక్రాప్లస్ కోడ్డునుండి హంబు కోడ్డు నకు కలిసేకోడ్డు మీదుగను పోనిచ్చుటకు పోలీసు కమిషనుగారి సదుగుటకును తీర్మానించుకొని రని సంఘకార్యదర్శి మాకు వ్రాయుచున్నారు.

సవరణ:—1-2-30 ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ‘శ్రీ సరస్వతీ నిలయ బహుమతి పరీక్షలు’ అను కీర్తిక క్రింద తెలుపబడిన దానిలో ‘ప్రాథమిక పాఠశాలల బాలబాలికలు పరీక్షకు రావచ్చులు’ అని యున్నది. అట్లుగాక ‘తెనాలి తాలూకా ప్రాథమిక పాఠశాలల బాలబాలికలు పరీక్షకు రావచ్చులు’ అని సవరించుకొనుటకు ప్రార్థితులు:—అ. రామకోటి.

బొంబాయిరాష్ట్రమందు నూతన పురపాలకసంఘముల చట్టముప్రకారము విద్యావ్యయమునకు ద్రవ్యము లేని పురపాలక సంఘములకు ప్రభుత్వమువారు మూడింట రెండుపాళ్లభర్యును భరించెదరు అని బొంబాయిప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు.

మదరాసు గవర్న మెంటు బిల్లులు

బాడుగదారుల సంరక్షణమును గురించిన బిల్లు మదరాసు గవర్నరుగారియొక్క శాసనసర్కారు సభవారికి దాఖలు చేసికోబడనన్న నెల్లెట్టు కమిటీవారి రిపోర్టు వగైరా మదరాసు గవర్నరుగారియొక్క శాసనసర్కారు సభవారికి

(1921 వ సంవత్సరపు 6 వ దశు) ‘మదరాసు మహారాజు’ దారుల సంరక్షణమును గురించిన బిల్లును ఆలోచించుటకు నిశ్చయించి నెల్లెట్టు కమిటీ తాలూకు ఈ క్రింద ప్రేరణలచేతన మెంబర్ల మగు మేము, ఈ క్రింది రిపోర్టును పంపుకొనుచున్నాము.

2. 1921 వ సంవత్సరము ఆగష్టు 8 వ తేదీ సోమవారము మేము సభ కూడితిమి. మిస్టర్ ఎస్. క్రినివాస ఆయ్యంగారుతప్ప మెంబర్లు యావన్మందిన్ని హాజరయి యుండిరి.

3. బిల్లు ఫోర్టై నెంటుకార్డి గెజెటులో ఇంగ్లీషులోను అరవము, తెలుగు, హిందుస్తాని భాషలలోను ఈ క్రింద చెప్పబడిన తారీఖులయందు ప్రచురింపబడినది.

ఇంగ్లీషు ... 1:21 వ నెం॥ జూలై 26 వ 7 ది.
అరవము ... ,, ఆగష్టు 2 ,,
తెలుగు ... ,, 2 ,,
హిందుస్తాని... ,, 9 ,,

4. విజ్ఞాపనలు ఏవిన్ని రాలేదు. పరిష్కారము ఏ సాక్షులున్న హాజరు కాలేదు.

5. నేలనుండి తొలగింపబడునపుడు పరిహార ద్రవ్యమును చెల్లించుటకొరకైన నిబంధన, అనేకులకు బీదబాడుగదారులకు న్యాయమైన సాహాయ్యమును బహుళ: కలుగజేయదని-మేము తీర్మానించుకొంటిమి. అట్టి బీదబాండ్లు అతే నితరమును చాలా సంవత్సరములు అనుభవించుచుండినను, చిన్న గుడిసెలు వేసికొనుటకే లేదా చిన్నయిండ్లు కట్టుకొనుటకే కత్తిరి వారై యుండిరి. అట్టి బాడుగదారుకు న్యాయమైన సంరక్షణ కలుగజేయుటకై, వారు చాలాకాలము కాపురము చేయుచుండిన భూమియొక్క బహుభాగము భూస్వామికిచ్చెల్లించి, దానినికొనుట వారియిష్టానుసారమై యుండవలెనని మేము తీర్మానించుచిమి. ఈ యాదేశముతో 9 వ నామక క్రొత్తక్లాజాను మేముప్రవేశ పెట్టితిమి. తొలగించుటకు దీక్షలు లేదా ఉత్తరువులు వారిదేయబడి అయితే ఆములు జరుపబడని బాటుకు వ్యాజ్యములు లేగా చర్యలుచేరి ఇంతకుపూర్వమే తొలగింపబడటకైన వ్యాజ్యములు లేదా చర్యలు ఏ బాడుగదారుమీద లేవదీనకో వారికి ఈ సాహాయ్యమును ఇయ్యవలెనని మేము తలచుచున్నాము ఈ క్రొత్త నక్కునచే ఏర్పాటు చేయబడిన ఆ యెక్కువ సాహాయ్యమునుగురించి నిబంధన చేర్చియుండుటచేత, నక్కునలకు మరల క్రొత్తగా నంబర్లు ఇయ్యబడి పీఠిక మార్చబడినది

6. సివిలు ప్రాసీజరుకోడు నిబంధనల ననుసరించి సాధారణమయిన కోర్టులలో ఆలంబ్యాజ్యములు విచారిరేపబడ విధముననే స్కూలు కాజా కోర్టులోను వ్యాజ్యములు విచారింపబడవలెననిన్ని స్కూలు కాజాకోర్టువారి యుత్తరువులు అప్పీలు నకు లోబడి యుండవలెననిన్ని కొందరు వాదించిరి. ఇది కమిటీవారిలో అధిక సంఖ్యగలవారిచే కొట్టువదిలిపోయినది.

7. ఈ బిల్లుకు నూచించినసవరణ ముఖ్యయినదనిన్ని డిల్లు మరల ప్రకటింపబడవలెననిన్ని మేము తలచుచున్నాము.

8. క్రినివాస ఆయ్యంగారు, పి. త్యాగరాయ పెట్టి, సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యారు, ఎమ్. సి. రాజా, గిల్బర్ట్ స్టేటరు, యు. రామరావు, సుహామ్యురు ఉస్మాను, ఓ. తని కాచెలకెట్టి (ప్ర రామలోబడి), ఎమ్. సి. మదురపెట్టి, సి. నరేశము.

1921 వ సం॥ ఆగష్టు 6 వ తేదీ.

మ రా

(వెసి జిన్స్ స్కూల్ కాజా కోర్టులో జరుగు సమర్థిచర్య వై కట్టవమునకో నేలకో పరిహార ద్రవ్యమును నిశ్చయించుటకొరకు, జగియుండలేదని నేను తలచుచున్నాను. భూసంపాదన అట్టుబట్టి చెల్లి:చరగిన పరిహారద్రవ్యమును నిశ్చయించుటకొరకు నివిలుప్రాసీజరుకోడు నిబంధనలు వర్తింపవలెనని ఏర్పాటుచేయుటకై ఆ యాజ్ఞవలె, ఈ యాజ్ఞకూడ అటువంటి ఏర్పాటు చేయవలెనని ఈ మరాకు లోబరించి నేను రిపోర్టును ఆమోదించుచున్నాను.

ఓ. తనికాచల తెట్టి

స్వదేశోద్యమము స్వరాజ్యమే.

పూనాయందు ప్రకటితమగుచున్న మహారాష్ట్రాపత్రిక యందొట్టు వ్రాసిరి:— స్వదేశోద్యమము దేశము నందలి నలు ముఖములను వ్యాపించుచున్నది. అది అడ్డులేకను పట్టుదలతో వ్యాపించుచున్నది. ప్రతిదినమును విదేశీవత్తములు దహనమగు చున్నవి. దానివలన ప్రజలందు దేశభిమానము రగులుకొను చున్నది. అందువలన దేశమునందు ఆంగ్లేయుల ప్రాబల్యము పోవును. ప్రజల స్వాతియశమున కిది లక్షణముగ నున్నదని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు గాని ఇంతకంటె యెక్కువ ప్రాముఖ్యమున్నదని తలచే స్థితిలో వారు లేరు. భయపెట్టుటకు ఆర్థికములు చేయుచున్నారని కొందరనుకొనుచున్నారు. ఇది తప్పునుకాదు. ప్రజలు స్వరాజ్యమును వాంఛింపుచున్నారని ఇది వ్యక్తకరించును. ప్రజలేదోవిధముగ స్వరాజ్యమును పొందుటకు సంసిద్ధులైయున్నారని ఇది తెలుపుచుచేయును. మనము నలువది ముండ్లకుపైగా స్వరాజ్యముకొరకుపోరాడుచుంటిమి. కాని కార్యము కలుగలేదు. ప్రజలు, ఓపికపోయి, స్వదేశ వత్తధారణము వలన స్వరాజ్యమునుపొందుటకు సంకల్పించిరి. స్వదేశవత్తధారణము వలన స్వరాజ్యసంపాదన యెట్లని మితవాదులును, అల్పమతులును కొందరు ఎ.గ. తాళి చెయ్యవచ్చును. సత్యము లేకపోలేదు. గంభీరమౌతుడు కూడ స్వదేశవత్తధారణము స్వరాజ్యసిద్ధికిసాధనమని చెప్పియున్నాడు.

స్వదేశోద్యమమునందు రెండు లక్షణములు గలవు. కేవలము వత్తములకు సంబంధించినది ఒకటి. రెండవది విదేశములనుండి వచ్చు అన్నివస్తువులకును సంబంధించినది. దిగుమతి వస్తువులలో వత్తము లెక్కువగనుక ముందు దానిపని పట్టుకొని. కేవలము వత్తములనేగాక తక్కిన వస్తువులను కూడ బహిష్కరింపవలెను. స్వదేశోద్యమమున స్వరాజ్యమని చెప్పినప్పుడు, యుద్ధము వన్ని పరదేశవస్తువులకును సంబంధించినదై యుండవలెను. పరదేశీయులు లాభము తీయుటయు, పరిపాలించుటయు జరుగుచున్నది.

ఆంగ్లేయులు ప్రారంభములో వత్తము కొరకు వచ్చిరి. వారు వత్తము చేసికొనుట కనుజ్ఞ పొంది క్రమముగ యెదురు తిరిగిరి. భస్మాసురు డిల్లే చేసిన పురాణములో కలదు. చాల నీచమార్గము లవలంబించి పరిశ్రమలను పాడుచేసిరి ఆంగ్లేయ చరిత్రకారులే అంగీకరించి యున్నారు. విల్సన్ ఇల్లే చెప్పి యున్నాడు. వారు దేశములో నడుగు పెట్టినప్పటినుండి, స్వలాభమును చూచుకొని పనిని వారొకటి చేసియుండలేదు. మన పరిశ్రమలు నశించిపోయెను. తిండి సామగ్రి మాత్రము మనము పండించుకొనుచున్నాము. తక్కిన సామగ్రి యంతయు నై దేశములనుండి వచ్చిన గాని మనకు గతి లేదు. మన వ్యవసాయదారులస్థితియు బాగుండలేదు. మిత్రదేశమువలన మన సంఘము పాడై వికమత్యము చెడిపోయెను. మన నీతి కూడ విద్యావిధానమువలన చెడిపోయెను. మన విశ్వస్యము చెడి దీడల మైపోయింది.

పాశ్చాత్య నాగరికమువలన మనకు వచ్చినఫల మిది. వారందువలన తమ ప్రాబల్యమును వ్యాపింప చేసికొనిరి. మన నుండి వడికిన డబ్బుచేతను, వారు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమును పోషించుకొనుచున్నారు. మన మీ సాధనమును లేకుండ చేసి నహో దాని అంతటదేమనము యేడాదికి 60 కోట్ల రూపాయల బట్టలను పరదేశముల నుండి కొనుక్కొనుచున్నాము. లోకములో పుర్రైనవైన వత్తములను పూర్వము మనము ఎగుమతి చేయుచుంటిమి. ఇప్పు డిట్టిగతి పట్టెను. మన మెన్ని యో లక్షలరూపాయల గాజులనుకూడ తెచ్చుకొనుచున్నాము. విదేశముల నుండి గాజులు రాకపోతే స్త్రీలకు గాజు లుండవు. ఇది చాలదురదృష్టము కాదా! చాలడబ్బుపోసి మనము ఆటవస్తువులను కొనుక్కొనుచున్నాము. కాగితపు కుక్కలు మున్నగువి లేకుండ దేశభక్తి గలవారు చూడలేరా? ఈ వస్తువులన్నియును సుండవలసినదేనా? ప్రజలు తిండి లేక మాడుచుండ కొందరు సాము పోసి విదేశ సారాయి లెందుకు ఆరగింపవలయును? ఇట్టి వెన్చియో మాపించవచ్చును. కేవలము బట్టలేగాక మనదేశమునుండి మరియెన్నియో వస్తువులక్రింద భవము పోవుచున్నది ఆభవము కొంతయైన మనకు మిగిలితే చాలలాభించును.

స్వదేశోద్యమము మన స్వరాజ్యమేయని మేము చెప్పుచుంటిమి. స్వదేశోద్యమమున అన్నివస్తువులకు వర్తింపవలయునని మాయుద్దేశము. దేశములో తయారుకాని దేనిని ముట్టని ప్రతివారును శపథముచేయవలయును. పరదేశములలో వత్తమే పనికిరాదని మాభావముకాదు. భరతవర్షమునకును ఇతర

దేశములకును సంబంధమే యుండగూడదని మేము చెప్పవారు కాము. తియ్యటిమాటలవలన కడుపునిండదు. మనస్థితి ఇప్పు డిట్లేయున్నది. స్వదేశోద్యమము ప్రస్తుతము కేవలము రాజకీయోద్యమమైయున్నది. అందు ఇంతకంటె శాశ్వతమైనది ఆర్థిక లాభములు కూడ నున్నవి. అది ప్రజలందరకును సంబంధించిన యుద్ధము.

కావున స్వదేశోద్యమమునందు మేము చూపిన విశేషమును నలుగురకు బోధించి ఆచరింపవలయునని మేము కోరుచుంటిమి. అది మన నిశ్చక్రస్య మగునట్లు చేయవలయును. ఇందులో నభిప్రాయభేద మేమియు నుండుటకు వీలులేదు. స్వదేశోద్యమమునందు భిన్నాభిప్రాయమున కెడము లేదు. ప్రాచ్యదేశజాతి పనికిరాదని చెప్పలేరుగాన వారు దాసులై పోయి రని ఒక గ్రంథకర్త పరిహాసముగ వ్రాసెను. ఇప్పుటినుండి మనకు పరదేశములనుండి వచ్చు సరకులు పనికి రావని చెప్పుదుము గాక! స్వదేశోద్యమస్తువులనే వాడుకొందుము గాక!

భట్టిప్రోలు సూర్యప్రకాశరావుగారు

జననము-విద్య.

వీరు బాపట్లలో జన్మించిరి. ఆచ్చటనే చిన్ననాటనుండి యు విద్యనభ్యసించిరి. ఆంగ్లవిద్య మెట్టివ్యలేషమవరకు చదువుకొనిరి. కాని, ఆంగ్లభాషయం దనర్థముగ నుపన్యసించెదరు. అంతకన్న మిన్నగ నాంగ్లభాష నుపన్యసించెదరు. మంచివక్తలు వయస్సు 32.

గుణములు.

వీరు ధైర్యవంతులు సాహసముచేయుటలో ప్రముఖులు ఇందునకొక యుదాహరణము. వీరికొకసోదరుని నొక గ్రామమునకు బోవుచుండ, మార్గమధ్యంబున నొకబావిలో నొక పిల్లవాడు పడియుండ, నందరు చుట్టు మూగి చూచుతరి, వెంటనే తాను దుస్తులవీసివైచి బావిలోనికి దుమికి ఆపిల్లవానిని బైటకు ఎత్తుకొని వచ్చెను. వారి హృదయపరిపాక మివిషయమువలన తెల్లమగుచున్నది.

ఒకనింద

వీరు ఈనడుమ, పొన్నూరుదేవస్థానములోనున్న గుహస్థాన చంపిరి యొక కేసు వీరిపై ప్రయోగింపబడెను. కాని భగవదనుగ్రహమువలన వీరు నిర్దోషులని తుదకు హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి.

దేశసేవ

శ్రీయుత ఆంధ్రరత్న దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిచే స్థాపింపబడిన రామదండులో చేరి, దండు అభివృద్ధికై పాటు పడుచున్నారు. సహాయనారకరణోద్యమ వ్యాప్తికై హృదయ పూర్వకముగ పనిచేయుచున్నారు. భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించుటకై పాటుపడుచున్న ఆంధ్రయువకులలో వీరికరు. మొన్న గుంటూరుపురమున జైలునకుపోయిన వీరులోని వారు. దౌర్జన్యరహిత మగు సహాయనారకరణోద్యమజ్యోతిని చేరబట్టి తన్నుకొట్టవచ్చిన పోలీసువారి నేమనక 'కాంతము కాంతము' అని చేయిసాచుచు పోలీసుస్టేషనుకు బోయిరి. ఆ సమయమున నచటను మూగియున్న బాలురను నలు ఇవ్వెక్కురు నుబ్బయ్యనాయుడు కొరడాదెబ్బలతో కొట్టునుండినపుడు వీరికి గలిగిన హృదయవేదనను గూర్చి వారుపన్యసించినపుడు సభ్యు లెల్లరకు కన్నీరు విడిచిరి. మిక్కిలి బలాధులయ్యు శాంతస్వభావము నలవరచికొనినారు. అసహాయోద్యమము దైవసందేశము గాని మానసికస్థితియు కాదని వీరి చారిత్రము భవపరుచుచున్నది.

17-8-21 వ తేదీ ఉదయం నందివెలుగు గ్రామములో అన్నికులములలోనున్న చిన్న పెద్దలు అందరు పోలై సభ చేసి కల్లుదుకాణముపాటు పాడిన అద్దంకి వెంకటప్పయ్యను విలిపించి చెప్పగా సభయొక్క మాట నంగీకరించి వదలు పాటు న రద్దుపరుచుకొనగలందులకు పోస్టాఫీసుకు వచ్చి తెనాలి డివిజన్ డిప్యూటీ కలెక్టరుకు పిటీషన్ పెట్టినాడు. మరునటిదినము మరల నొక పెద్ద సభ ముగియగా కన్నెగంటి వెంకట్రాయుడు గారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. తెనాలి వాస్తవ్యులగు ముగ్గురు యిటికాల నాయకారాములు వగైరా గాల్గు ఉపన్యసించిరి. పంచాయితీ కోర్టు నొకదానిని స్థాపించిరి. పంచాయితీ కోర్టులో మూడు 75 (డెబ్బదియైదు) మంది సభ్యులు చేరిరి.

వెదసాలెము:— కొలదికాలమునుండి ప్రభుత్వసహాయమును పొందుచు మాపాలనక్రిందనున్న శ్రీ వెంకటాద్రినాయని హిందూ ఉన్నత ప్రాథమిక పాఠశాల ఇకనుండి జాతీయపాఠశాలగా నడిపించుటకు సాలకసంఘసారము నిశ్చయించుకొన్నారము.—పుతాంబాక నానయ్య.

ఆంధ్రదేశగ్రామ పుద్గోగీయుల కొక విన్నవము.

మనఆంధ్రదేశములో యిదివరకు గ్రామపురోగ్యగ్గులు చేయు మీటింగులలో హెడ్ కరణములకు అభివృద్ధింపకరణములకు, మునసపులకు, మనెదార్లకు చిన్నగ్రామము పెద్దగ్రామము తారతమ్యము చూడకుండానున్న చిరకాలమునుంచి జరుగుతూయున్న సేవాకన్వతారతమ్యములు గమనించకుండా నున్న సెల 1-కి రు 30 రులు 100 అందరికి ఒకేమోస్తరుజీతము కొరకు న్యాయముకాదని దొరతనమువారు ఏమియుచేయక క్రింది పుద్గోగ్గుల సలహాకోరిన్ని యిందువల్ల గ్రామములనుం ఖ్యయు, ఉద్యోగగ్గులసంఖ్యయు, వాఖర్లసంఖ్యయు తగ్గించవలయునని యోచిస్తూ కాలరాపన చేయుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. మనము సత్యమును దాచక మనజీతములు హెచ్చు యంతతగ్గు యంతపుండవలయునని తిరుమానములు చేసుకొని దొరతనమువారికి పంపినయెడల, హెచ్చుచేయు జీతములు గ్రామ పెద్ద చిన్న తారతమ్యములు యోచించి వారే స్కేలు ఏర్పరచులరు. ఆలాగున మనముచేయనియెడల మనసంఘములోనే భేదాభిప్రాయములు కలిగి వేరువేరు సభలుచేయుట తలపించుచున్నది. కాబట్టి యింతటనుంచి అయినను గ్రామపురోగ్యగ్గులందరికి వివరంగా హెచ్చు యంతజీతం, తగ్గువ యంతజీతం వుండవలెనని మీటింగులలో స్థిరపరచి రిజల్యూషనులు దొరతనమువారికి పంపుట కార్యసానుకూలమని పోదగ్రామ పుద్గోగ్గులందరికి విశదపర్చుచున్నాను.

పోడూరు రామచంద్రరావు,
హెడ్ కరణం, పోడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

తాడిపర్తి వార్తలు

ఇదివరకు ఒకమాసముకిందట ట్లు దుకాణముల రేలుములకు ఇజారాదారులు పూనకుండుటకు వారికి ముజరావచ్చునను యాదాయ కారణమైనది. మొన్న రెండవమారు రేలుముల పాటరాగా నీ సెల ౧౬ వ తేదీన వా నాటికన్న నాలుగంతుల సంఖ్యగల ప్రజలు పాటుపాటుట కిజారాలయొద్ద మూగి. తాడిపర్తి జాతీయసంఘమువారు ఇజారాదారులకు సోదంచి వారితో ప్రమాణముల దీసికొనికూడా విఫలమౌకొండులయిరి. ఎన్నివిధములనో యాస కలుగజేసిన మ-రా-స్త్రి ఈడిగ రామయ్యగారు తమ కుమారునిచేర గాలోలు తాలూకాలోని సగముసంఖ్య దుకాణములను ఇజారాలో కొనిరి. మరునటిదినము గుత్తితాలూకా ఇజారాలు జరిగినపుడుకూడ నీ ఈడిగ రామయ్యగారి సోదరుడే గుత్తియగడి కూడా కొనెను.

౧2 తేదీనుండి సారాయిదుకాణమునుం దపన్యాసములు గస్తీలు సాగుచున్నవి. ఇందుమించుగా నేపదిగురు స్వచ్ఛంద నేతకులు పనిచేయుచున్నారు. అహింసావ్రతమును మాత్రము సక్రమపద్ధతుం ననుసరించి నడుపుచున్నారు. సారాదుకాణములలో ఖర్చుబాధిగా బకపోయినది. స్వచ్ఛందవైని కులను గాచుకొని పోలీసువారు గూడ గస్తీలు సాగించుచున్నారు. బహుళ: వారికిమీద బంధుకాలతోగూడ రాదలచుకొనినారని యాహింసపరుచుచున్నది. గస్తీలకు బోయిన కొందరి వైనను నచ్చట మొగములైతను జూపనివారి వైనను గూడా గలిపి తప్పు నేరములను మోపుచు నొకపోట్లు ప్రభుత్వపుటాధికారులకు రామయ్యగారు పంపిస్తు తెలియుచున్నది. పాట్ల సర్ యిక్ పెక్కురు గారుకూడ నీటిదానినే పంపియున్నారట.

ఈ యూరిలోని చాకల మంగల కుమ్మరులు సభలు చేకొని తమ సంఘముగా నుండు త్రాగుదుపివాచముకు పారకొలుటకును, త్రాగిన యే యితరులైనను, తమ సహాయము మానుకొనుటకును తీర్మానించుకొని త్రాగినవారి వేరులను తెలుపవలయునని స్థానికజాతీయసంఘమువారిని ప్రార్థించి యున్నారు.

గుంటూరు నాయకులు:— 17 వ తేదీని వెలూరు చెర సాలయం దుండు లక్ష్మీనారాయణ వరసింహాచార్యులను దర్శము చేయుభాగ్యము కలిగినది. నేను వెలూరు శ్రీమతలనాచేరి కృష్ణమాచార్యులు యింక నెద్దరు స్నేహితులతోడను వెల్లి దర్శనము చేసితిమి. నాయకులిద్దరును సంతోషముతో నుంటున్నారు. స్వరాజ్యధ్యానముతో నుంటున్నారని. --చే. దొరసామి అయ్యంగార్.

తిరువూరుతాలూకా కల్లుపాటలు

విదేశవస్త్రదహనము

ఈనెల 14-15-16 తేదీలను తిరువూరుమున క్రియత భవ్యాద రామచంద్రరావుగారు బ్రహ్మానందముగారు కోటగిరి వేంకటకృష్ణరావుగారు ప్రస్తుతపు రాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చి విపులముగ నుపన్యసించిరి. ప్రతినివమును పౌరుల తత్వత్వానా మతో సభలకేతెంచి ప్రోత్సాహపరిచిరి. 15 వ తేదీనాటి సభ యందు స్వల్పముగ విదేశవస్త్రదహనము జరిగినది. 17తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలనుండి కల్లుపాటలు పాడుట కేర్పరచబడి నది. తాలూకాకేరకి ముందు గల భాగీధరమున సహాయనిరా కరణవాదలసభ జరిగెను. పాట పాడుటకుగాను వచ్చియున్న కలాటలు రహదారి 400 లు గలరు. వీ రెల్లరు సభకు విచ్చేసి నాయకులచే ప్రబోధింపబడి ఒక్కరైనను పాటలు పాడలేదు. నాయకుల యుపన్యాసములలోడను శ్రీరామభజనలలోడను జాతీయగీతములలోడను సభ సాయంకాలము 6 గంటలకు ముగి సెను. తిరువూరుతాలూకాలో గల ఏ బదిదు కాణము లకు యిది వ ర కు కొన్ని సారాయి కాణములు పాడి పుణ్యము గట్టుకొనిన వైశ్యకళామణి రాత్తుపూడి నరసిం హ్యయ్యగారు రెండుకట్లుదుకాణములు పాడిరి. కాని వారుకూడ పాడిన దుకాణములు రెండును పౌరుల ప్రార్థనల పయిన వదలు కొనునట్లు తెలియజేయుటకు సంతసించుచున్నాను. పాటలపా డించుటకు వచ్చిన ప్రభుత్వాధికారులు భర్తకర్పల దండుగయే కాని ప్రభుత్వమువాకి జేరులాభము కనిపింపలేదు. ఎటువంటి అల్లరులును జరుగకుండ నిర్విఘ్నముగ కార్యసాఫల్య మొనగూ డినందులకు భగవంతుని సంస్మరించుచున్నాము. అధికారుల మామోసాయముల కెవ్వరును ఒక్క కట్లుదుకాణములపాట లు పాడని మాలూకా కలాటలకు అందరకు మా కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనము లాచరించుచున్నాము. ఈ సభకు మాగ్రా మమునందున్న ఆబాలగోపాలు విచ్చేసి ద్విగుణీ కృతోత్సా హముతో అధికారనిరంకుశత్వమునకు జంకక నడుముకట్టి నిలిచి పనిచేసి కృతకృత్యులై తమ సంఘభావక క్రిసి వెల్లడిచేసి రనుట కెంతయు ఆనందించుచున్నాము. పురుషులతోపాటు స్త్రీలు కూడ అంతఃపురములు విడిచి సభ కేతెంచి చూపించిన యుత్సా హము ప్రశంసార్హము. సుమారు 4½ గంటల సమయమున గ్రా మమందంతటను సేకరింపబడిన విదేశవస్త్రములను అగ్ని కాహుతి గావించి ప్రజలు దృఢ ప్రతిజ్ఞలైరి. గ్రామము చిన్నదైనను మూడు వేలరూప్యములు విలువగల విదేశవస్త్రములను దహనము గావించిన దనిచో మా గ్రామముయొక్క దృఢసంకల్పము నేను వ్రాయ బనిలేదు. ఈ కుభసమయముననే మా గ్రామ వైశ్యుల జాతీయపాఠశాల యరువదవ తారీఖున స్థాపించెదమని ప్రకటిం చుటయు సంతోషావహము. ఈనెల 13 తారీఖున ఆరేసిమాస ముల కతిసకీతుకు పాల్పడిన అర్జున సహాయ నిరాకరణవాదులు ను కాక నేడో రేపా శ్రీ కృష్ణ జన్మస్థాన మాక్రమించుటకు సంసిద్ధముగ నుండిన నల్లగురు సహాయనిరాకరణవాద ప్రముఖు లను పుష్పమాతాంకృతులం గావించి కలాటీ సోదరులతోపాటు భజనలతో యూరగొంపబడెను. సభలో సంతోషముగ మాతృ దేశముకొరకు త్యాగజీయై ఎంతమంది కారాగారవాసమునకు సంసిద్ధులు అని నాయకులు ప్రకృించినపుడు అసంఖ్యాకులు జనులు మేము మేమని నిలువబడి తమసమ్మతిని వెల్లించుచు చుండ ఈదౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణోద్యమము కాల రా చెదమని పలుకు మాలూకా అధికారుల కెప్పటికైన ప్రజల యొక్క నిర్భీతవృత్తి లేటెల్లమగునని విశ్వసించుచున్నాము. సభలో సభికులందరకు పానకము వడపప్పు నిచ్చిరి. కలాటీ సోదరుల కందరిని ఆరాధి భజనము ఆచరపడెను.

—ఒక పౌరుడు.

తిరువూరుతాలూకా ఆహ్వానికేసు

ఈకేసులో ముద్దాయిలు (1) కందిమర్ల నారాయణ స్వామిగారు (2) పనుపులేటి ముత్యయ్య (3) మరీదు వీరా స్వామి (4) మిట్టపల్లి గంగయ్యగారు—వెండికి బయలుదేరినట్లు వందల కొలది ప్రజలు తమ వెంటనకును కొట్టుకు వెళ్లిరి. పదిగంట లగుసరికి తిరువూరులో దు కాణము లన్ని యు మూసివేసి జనులు కొద్దసద్ద గుమ్మిగాడి గజేంద్రమోక్షి పారాయణమున తన్మయు లగుచుండిరి. ఎవ్వడు కొట్టుకు పిల్చెదరని. ముద్దా యాలు త్రిణాక్షణమున తొందరించు చుండిరి. పన్నెండు గంట లైనది. బంతిగంట యొకది. రెండు గంటలైనది. పిలుపు లేదు. తేదీ ముగియ వారు కొట్టు కప్పటికిని రాలైరి.

ఇది వారికి కొత్త గాదు. రెండు గంటలైన కొన్ని నిమిషము లకు ముద్దాయిలను పిలిచిరి. మేజిస్ట్రేటు గుమాస్తాగారగు భూ సారపు రామయ్యనాయ్దు ముద్దాయిలతో కేసు వాయిదా వేసిరి పొమ్మనెను. వాయిదా యెప్పుడని ప్రశ్నించినపుడు ముం దు సమస్తచేయబడును అప్పుడు రెండని చెప్పెను. దీని యర్థము మాకు స్పూరించినదికాదు. ఇదివరకు పూచీకత్తులు పుచ్చుకొనిరి. ఇప్పు డా తంతు జరుగలేదు. కారాగారవాసమునకు సంసిద్ధు లగు నున్న ముద్దాయి లీ చర్యకు సంతసింప లే దు. వెనుక ముందాడుచుండినవారు కూడ అధికారుల చర్యలవలన చెలరేగి తెగించి దౌర్జన్యరహిత సహాయ నిరాకరణవలంబులై మాకు తోడ్పడుచుండుటవలన యీ యధికారులే మా తాలూకా యందు చిరకాల ముందురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

తిరువూరు జాతీయపాఠశాల సంస్థాపనము

20 తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు శ్రీవేంకటేశ్వరాల యము దగ్గరనుండి పురజనులు భజనలతో బయలుదేరి 11 గం టలకు రామాలయము చేరిరి. శ్రీశ్రీశ్రీ నడిండ్లపూర్వ అందు విసగడప వగయరా యట్టిట్లు రాజాగారగు వెల్లంకి రాధావేంకట కృష్ణరావు బహదూరువారి అధివర్త్యముక్రింద జాతీయపాఠశాలా ప్రారంభోత్సవము జయప్రజయు నిర్వహింపబడెను. జిల్లాకాం గ్రేసుసంఘము తిలక్స్వరాజ్యనిధినుండి పాఠశాలా వ్యయము భరించువరకు చందా పూర్వక ముగ గ్రామ వాస్తవ్యులే భరించుట కేర్పాటు గావించుకొనిరి. పాఠశాలకు శ్రీవేంకటకృష్ణరావు జాతీయపాఠశాల యని నామకరణములు చేసిరి. పాలకసంఘముగా 1 దారా నుబ్బయ్యగారు 2 మారే నర వయ్యగారు 3 దోసపాటి నరసింహంగారు 4 కందిమర్ల భర్తా రావుగారు, 5. రాజా వెల్లంకి రాధావేంకటకృష్ణరావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఇదివరకు బోర్డు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలయందలి విద్యార్థులు ఏబదిమంది తక్షణమే యీ పాఠశాలయందు చేరిరి. శ్రీయంత్ర అమరవాది నీలకంఠానధానులుగారు స్వల్పవేతనము తో ప్రధానోపాధ్యాయపదవిని ఆక్రమించిరి. ప్రజలు రాజకీయ రంగమునం దధికోత్సాహముతో పాల్గొనుచుండి రని తెలుపు టకు గర్వించుచున్నాము.

ఆంధ్రమండల గ్రామోద్యోగీయుల సభ

గోదావరిజిల్లా గ్రామోద్యోగుల అవసరసభ 14-9-21 తేదీని కాకినాడ వైదా వెంకటచలపతి పురమందిరమున జరిగి నది. ఈ సభకు గుంటూరు కృష్ణా విశాఖపట్నం జిల్లాల నుండి ప్రముఖులు కొందరు దయచేసిరి. 3 వ ఆంధ్రమండల గ్రామోద్యోగులు సభకు వెల్లెంబరు 11-13 తేదీలను విక్ర వోలులో కంభం గ్రామమునను గారగు కొణతం కరభారెడ్డి గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపు టకు ఆహ్వానసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఆహ్వానసంఘమునకు విక్రవోలు కర్లం తిక్కెళ్ల పాటి ప్రిజాగాను ఆశ్రీతులు గను అద్దంపల్లి కరణముగా రైన భావ పీఠేశంకరంగారు విక్రవోలు గ్రామ మున సుబుగారు పెద్దాడ కర్లం పులుగుర్ర సత్యనారాయణగారు పేకిగ్రామ ముననలు మల్లెపూడి జానకీరామయ్య చాదరి గార్లను కార్యదర్శులుగను చోడవరంగ్రామ ముననలు విక్రని వెంకటరత్నం చాదరిగారు కోగిరిగారిను యెన్నుకొనబడి రి. ప్రతి ఆహ్వానసంఘ సభ్యులకు రు 2-0-0 లు చొ॥ సభ్య త్వ రుకుము యిచ్చుటకు తీర్మానించడ మైనది. కొందరు వెం టనే ఆహ్వానసంఘములో చే రిరి. ఈ గోదావరి జిల్లాలోని గ్రామోద్యోగులు ఆహ్వానసంఘమున యిం క ను వివిధ గా సభ్యులుగా వెంటనేజీరి సభాజనులకు గోడ్డడ ప్రాధికృ త బడుచున్నారు. ఇదివరలో ఆహ్వానసంఘములో చేరి రుకుము యిర్లనివాసులు చేరదలచిన వారును వెంటనే తమ ప్రతినిధి రుకుము. రు 2-0-0 లు న్ను రామచంద్రపురం తాలూకా చోడవరం గ్రామమునను గారగు విక్రని వెంకటరత్నం చాదరిగారి వేరిట తమ చిరునామాలను తెలుపుచు మనియూర్తడ ద్వారా పంప ప్రార్థించుచున్నాము. త్వరలో ఆహ్వాన శేఖలు అచ్చొం తించి పంపవలసి యందును గాన ఆంధ్రజిల్లాలలోని గ్రామోద్యోగీయ సంఘములలోని ప్రముఖుల చిరునామాలను గ్రామముల లీనులును ఆయా జిల్లాల కార్యదర్శులు సభా కార్యనిర్వాహక ప్రావిజనుల కార్యదర్శులకు భావగా జా పీర శంకరం కర్లం అద్దంపల్లి, హాకొలొదా పోస్ట్ గ్రామో గామ సభ పోస్టు గోదావరి జిల్లా పేరిటప ప ప్రార్థితులు.

మల్లెపూడి జానకీరామయ్య చాదరి, ఆహ్వానసంఘ సంయుక్త కార్యదర్శి

బందరువార్తలు.

(స్వీయవిశ్ఠిరీనుండి) (19 ఆగస్టు)

వారము దినములనుండి ప్రతిపాఠకులను విలంబ చాకులో ఉపన్యాసములు జరుగుచున్నవి. దేశబాంధవ చెటుకునాడ వేంకటనరసింహాచార్యగారు కాంగ్రెసు విధాన మును గూర్చియు, స్వరాజ్యకర్తయును గూర్చియు, విదేశవస్త్ర బహిష్కారవిధిని గూర్చియు గంభీరోపన్యాసముల సలిపిరి. క్రోతలనేకు లక్రేణులై, అదివలకు విముఖులుగా నున్నవారు సయితము స్వరాజ్యవాదము నెడ నుముఖులైరి. ఉపన్యాస సమయములం దిప్పువప్పుడే విదేశవస్త్రములు కొన్ని భోగి మంటలలో వేయబడుచు వచ్చినవి నాగు దినములనుండి ఆహార్య శిష్టిగాదును, రాఘవ కర్మగాదును నడుపగా ఆంధ్ర జాతీయ కార్యాల విద్యార్థులు దేశమగీతముల పాడుచు, భజనలుచేయుచు పీఠిధికి దిగిరి విదేశవస్త్రములను ప్రోగు చేసిరి. 3 త ఆదివారమునాటి సాయంత్రము చింతగుంటపాలె ములో దేవాంగ పేటయందు దేశబాంధవుడు మహా గంభీర వ్యాసము చేసి ప్రస్తుతపు దేశమోద్యమములో ముఖ్యముగ దేవాంగులు తోడ్పడవలసి యున్నా రనియు, దేశభిమాన మును గ్రహించకాలనియెడల స్వార్థమును జూచుకొనియెనను వారు శుద్ధ స్వదేశవస్త్రముల దయారుచేయవలయు ననియు బోధించిరి. 19-7 సంవత్సర ప్రాంతమున స్వదేశోద్యమము కలన, నడివలకు పాల్గొనకుల యన్యాయపు చాటికలన జీవన ములు లేక యల్లాడినతాము లాభము నందియండి రనియు నిప్పుడు నటులనే లాభఃపందగలరనియు, కాంక్షాంతరములచే కృత్రిమముగ గల్పింపబడిన కులభేదములను స్వరాజ్యోద్య మమునందు జొన్ని, పిచ్చివారై స్వార్థమును దేశభిమదము మును పాపభంక కర్తలముట మహాదోషమనియు నచ్చెప్పిరి. దీని ఫలముగా, స్వరాజ్యోద్యమ మనగా బూతులు దిట్టుచుం డెడి యొక దేవాంగి తా నీయుద్యమముపట నామోదమును వహించునని చెప్పి దేశీయ విల్లునూలు పడుగుపెట్టి దేవూల పేక పెట్టి తాను నేసిన వస్త్రముల దెచ్చి సభలో ప్రదర్శించి నాను.

17 తేదీ బుధవారము దినమంతయు భజనలుచేయుచు విదేశవస్త్రములను ప్రోగుచేయుచు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల విద్యార్థులు వట్టణమంతయు దిగిరి. చాల విదేశవస్త్రములు జరుయెనని గాని వైశ్యోత్తములను, ధనికులను మాత్రము విరివిగా నీయలేదనియు, సామాన్యులుమాత్రమే చొరవజూపి రనియు జెలుపవలసి యున్నది. ఈ వస్త్రములన్నియు సాయం తనము ప్రారంభకృష్ణకల్లు అవరణలో పావనకు కర్పింపబడినవి. ఆ సందర్భమున మ-రా-రా చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారు విదేశవస్త్రదహనమువలన మనము నేర్చుకొనవలసిన నీతులను గూర్చి భక్త్యోపదేశము గావించిరి. ఈ బాహ్యసంస్కారము అంతరంగసంస్కారమునకు మూలమై భారతీయులు పావన అగుదురు గాక యని ఆశీర్వాదించిరి.

అంతకు కొంచెముమందు మ-రా-రా, భోగరాజు నీతారామయ్య పంతులుగారు బొంబాయిలో జరిగిన అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభాకార్యక్రమమును గూర్చి విపుల ముగా నుపన్యసించిరి. అనేకముగా నుపన్యాసములు జరుగు చున్నను, దేశబాంధవుడు ముదలుగాకలవారు నుబోధలను చేయుచున్నను, విజ్ఞాపనపత్రములు సమర్పించబడుచున్నను, విద్యార్థులుగాని, ధనికులుగాని, ఉద్యోగులుగాని, చిన్నిలుగాని, పెద్దలుగాని విశేషసంఖ్యాకులు చ లిం ప కుం ట కొవనీయ వనిరి. మా బందరుపురము చాల కాంతియురముగ నున్నది. సంగర సమయములందు నిశ్చలము, కాంతిమును భావిత్రికా్యములకు నూచన యని యందురు. దీనిసత్యము రుకపు గావలసియున్నది.

18 తేదీ మధ్యాహ్నము గొడుగుపేటలో మహాయా గము జరిగినది. పావకు నాహ్వానించి యజ్ఞ మునకు గడంగినది వేమూరి కేశవరావు పంతులుగారు. ఈయన కొంతకాలము క్రిందట నవనా రికవైఖికి ఆదర్శమునై. వీరియంట గజము పడేసి రూపాయిలు కరీరు గల పట్టువస్త్రములు, కోటా మెడపట్టీలు, మెడముకులు, బసారను చీరలు నధికముగ నున్నవి. వాని నన్నిటి నొక్కసారిగ దెచ్చి అగ్ని హోత్రమున నిడి గృహమును పావనము చేసి కండ్లొలై గారు. ఈ మహనీయు దొక్కడు కనీసము 8, 9 వందల రూపాయిల గుడ్డలను తగులబెట్టెనని అంచనా వేయబడినది. ఇంకెంద రిట్లు గావించి స్వచ్ఛమైన దేశభిమానమును జూపుదురో యని భారతమాత నిరతుణముకొడ నున్నది.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1903-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము 1 కి రు 25 లు చొప్పున 1,00,000 భాగములు. భాగముల సొమ్మును వరభాగముతో రు 50 లు; అలాంటి మొత్తం అయినప్పుడు రు 50 లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువ కాని వసతిగల 3 వాయిదాలలో ఇవ్వవలయును.

డైరెక్టర్లు

- 1 శ్రీ వైదా చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమిందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- 2 సూరి వేంకటాచలసాహెబ్గారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహక సభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- 3 నడిపల్లి వేంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు, బాల్-ఎజ్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాలగ్రంథ సంఘమునకు ట్రస్టీ, గుంటూరు.
- 4 బచ్చ నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, క్షానకాయనీ గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకరు; పేరుకలపూడి. (గుంటూరు జిల్లా)

- 5 పుతుంబాక నరసయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రివాయిది జాతీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాటె. (గుంటూరు జిల్లా)
- 6 పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, పి. వి. భూస్వాములు; ప్రాచ్యేటరు; పదిరేపల్లం
- 7 బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యనారాయణ వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
- 8 పుచ్చా శ్రీరామకృష్ణగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యబాలసమాజము; భూస్వాములు; పెదపాటె. (గుంటూరు జిల్లా)
- 9 అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కారక కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ కారకార్యదర్శి, బెజవాడ.

విన్నపము.

భారతజాతికి నవయుగాంధ్ర మైనది. నవయుగావిరూపమున నీజాతి తన యభ్యుదయ మార్గమున గవ్యస్థానము చేరి, విభవాభిరామంబగుటకు జనులయం దాత్మకీర్తియు నాత్మగౌరవమును పురికొల్పుచు, వారికి తమ వెనుకటి చరిత్రయందు గర్వమును, భావియుభ్యుదయమందు విశ్వాసమును ఉజ్జ్వలంబు చేయవలసియున్నది. ఇందుకొర కి భారతీయవిజ్ఞానము నభివృద్ధిచేయవలసియున్నది. మరియు నీజాతీయకీర్తి మెన్నెన్చి సంఘటన పరిణమించినచో వారి నన్నిటి నుద్ధరింపవలసియున్నది. కవితా మత్తలి నావాసానము చేసి యామె భక్తలసభగృహలను ప్రచారణ చేయవలసియున్నది. ఆంధ్రవాద్యమునకును, సాంప్రదాయపారంపర్యమునకును అనుకూలముగ జాతీయపురాణ గాథలను చిత్రించియు, తిక్కన-పోతన-కృష్ణ దేవరాయాది జాతీయ కీరులపటములను వ్రాయించియు, ప్రచురింపవలసి యున్నది.

ఈ కార్యమునకై విశేషముగ గ్రంథములును, చిత్రకళా నిర్మాణములును బహులు వెదలవలయును. ఇత్యది, ముఖ్యముగ అన్ని పనిముట్లతోను పరిపూర్ణముగ సంపాదించబడిన యొక ముద్రణాలయములముననే జరుగదగియున్నది.

ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకుగల అపారకర్మములు

ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకును, ప్రచురణమునకును, పూర్తిగా వసతి తక్కువగా నున్నదని భారతీయులు గా చెప్పవచ్చును. చెప్పవచ్చునందు గల కొలది తెలుగుముద్రణాలయములు తమ పనితోనే తీరికలేక యున్నవి; ఇంతేగాక, అక్కడ కూలిచాల చెప్పుగానున్నది. ఇక తెలుగుజిల్లాలలో నక్కడక్కడగల ముద్రాక్షరశాలలన్నిటియందును ఒకటిచెంటిలోదక్క-యంత్ర సాహాయ్యము లేకుండా నున్నది. ఇదియైనను "హాకలు బోర్డులు" "మ్యునిసిపాలిటీలు" "గవర్న మెంట్లు" - మొదలగు వారి పనులలోను, జాబ్ వర్కులలోను తీరికలేకయున్నవి.

ఇట్టిస్థితిలో జేతనమైన గ్రంథకర్తలు, ఒక ముద్రాలయమునుండి మరియొక దానికి తిరిగి తిరిగి వేసారి కడ క్లెబ్బలో ఒక గ్రంథమును ముద్రింపఁగినయెడల, అది చక్కగానుండక పోవుచుండు, సమయమున కందకపోవుటయో, తటస్థించు ముదించుచుండుటయో పుష్కలములు జూపుట వగైరాలు అచ్చు

చున్నది. మరియు ఈ ప్రస్తుతస్థితియందు ఒక కేంద్రగ్రంథకర్తలను, ముద్రించువారును, ప్రచురించే యువారును, అత్యుక్తములు చేయు వారునై యుండవలసివచ్చుచున్నది. మీరు మిక్కిలి గ్రంథకర్త తన గ్రంథమును ముద్రించి ప్రచురించుటకు కలయు ద్రవ్యమును తానే సేకరించుకొనవలసి యుండుట ప్రాయశఃకముగా నున్నది ఈస్థితి చాటికి తొంబదితొమ్మిదివందలకి దుగ్గురముగా నుండును.

ముద్రణ మభివృద్ధిచేయుటకు దగిన సావకాశములు.

ఆంధ్రదేశముందు ముద్రణాపాక కార్యభివృద్ధికి, ఒక పూర్తియైన "టైప్ ఫౌండరీ" (Type foundry.) అనగా అచ్చు తీక్షణములు పోతబోయే యంత్రాలయము చాలా అవసరము అక్షరములకు ప్రతి ముద్రాక్షరశాలవారును చెప్పవచ్చు నుండి విశేష వ్యయ ప్రయాసములకును కాలవిలంబనమునకును నోర్చి తెచ్చుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. చెప్పవచ్చు "టైప్ ఫౌండరీ" లైనను తెలుగు "టైపు"ల యభివృద్ధి కేమియు శ్రద్ధ వహించుట లేదు. ఇతరదేశభాష లన్నియు అనేక రకముల "టైపు"లను కలిగియుండగా తెలుగున ౬ రకములే కలవు. వాటిలో వైనను కింకనులే సులభముగా దొరకును. ఈ మాటిలోను గ్రంథముద్రణమునకు లభించునది రెండు రకములే. ఈ సందర్భములనుబట్టి పూర్తిగా పనిముట్లుగల "టైపుఫౌండరీ" చాల లాభకరముగ నుండగలదు. అనేక రంగులతో "హాట్ పోస్టర్"ను చిత్రలేఖములను ముద్రించుటకును - బొమ్మలను తయారు చేయుటకును, పుస్తకములందు వివిధగా పటములను వేయుటకును "లిథో ప్రెస్సు" "హాట్ బ్లోస్ ప్రెస్" సాయములు ముఖ్యపరములై యున్నవి.

కేంద్రముద్రాక్షరశాల: ఆంధ్రదేశమున కవసరము

ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్రస్థానమున "టైప్ ఫౌండరీ" "లిథో ప్రెస్" "హాట్ బ్లోస్ ప్రెస్" సాయములు వగైరాలతో నున్న ముద్రాక్షరశాల అత్యంతవశ్యకముగ నున్నది. పుస్తకముల ప్రచురించే గాక దేశపటములు, చిత్రపటములు మొదలగు వానిప్రచురణయు అత్యుక్తమును జరుపవలసి కాన్తుది. ఈ కంపెనీవారు నిర్దుష్టము లైన ప్రామాణ్య గ్రంథములనే ముద్రించుచుండురు. పుస్తకములు బొమ్మలు వగైరాలు అచ్చు

చేసి, అత్యుక్తముచేయు వ్యాపారము మిక్కిలి లాభకరమైనది. ఈ పనిని చేయుటకు అనేక కంపెనీలు వెట్టినను కావలసినంత పని కలదు. ప్రస్తుత స్థితిగతులను బట్టియు క్రమవృద్ధి గాంచగల సాకశుల సంఖ్యను బట్టియు, భారత విజ్ఞానాభివృద్ధిని బట్టియు ఈ కంపెనీయొక్క లాభము విశేషముగ వృద్ధియై తీరవలయును. ఈ కంపెనీ వ్యాపారము పెట్టుబడివారునకు లాభకరముగ నుండుటయే గాక దేశోపయోగ మైనదిగ కూడ నున్నది. కాబట్టి ఇందువలన పెట్టుబడివారునకు దేశమునకు గూడ తాత్కాలికమున నే గాక కాలానిరమము గూడ కలిగియు ఉపయోగమును బట్టి ఈ యున్నతము సర్వసాధారణము కాదగి యున్నది. కావున ఈ కంపెనీ వై యుద్దేశ్యములతో ప్రారంభింపబడినది.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

ఈ కంపెనీ ప్రస్తుతము బాగా పని చేయుచున్నది. బెజవాడ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వైసురు యావత్తు అప్పు ఆస్తి బాకీలు పరపతి యంత్రములతో గూడ రు 20,000-8-0 లకు వెంటనే కొనుటకు నిర్ణయింపబడినది.

ఇదియు "ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల" ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క సొత్తు అయి యున్నది. 1916 సంవత్సరమున చెప్పవచ్చుముగా జరిగిన ఆంధ్రగ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ముద్రాక్షరశాల నొక దానిని ఏర్పాటుచేయు సంకల్పింపబడినది. కొంతవరకు చందాలు గూడ వసూలు చేయబడినవి.

ఆ ప్రకారము వసూలు అయిన మొత్తము చాలవందన కాకల నిన సొమ్మును అప్పుగా తీసికొని వచ్చి సదరు ముద్రాక్షరశాలకు ఆరక్తము లగు వస్తువు లన్నియు సంపాదించ బడినవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు సదరు ముద్రాక్షరశాలయ రు రు 8,000 ల విలువగల పేర్ల ఇవ్వబడినవి.

మిగిలినవియుములన్నియు "ప్రోస్పెక్టుస్"నందు "మెమోరాండము"నందు చూడగలరు. వలయువా రిట్లు వ్రాయవలెను

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య,

మేనేజింగు డైరెక్టరు, బెజవాడ.

మలయచందనము

గనేరియా అన నెగోగమునకు దేశమున, వర్షమునకును, సుఖార్థికి కులకును ఎటువై, కలెక్టు చేయు, అనుమతి ఇవ్వము. ఇగోగమునకు మునుగా టులలో చూడును. శ్రీల సుఖము వ్యాధిచే నుండ ఇది చాలావిధము.

ద్రవ్య 1-5 కల 2-4-8
1 గంటకి (సుఖముచేయునది కలెక్టు) కాన్పు 2-0-8

1251 ఋతుకోధక

ఋతుకాల మున్నగు గర్భాశయ దోషములను వాగ్జీ సంకాపము నొసంగు చింతామణి. ద్రవ్య 2-0-0

వీ యూషము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బహులు. మంచి కువానను ఇచ్చునది గల ఆయుర్వేదయోగము. ద్రవ్య 0-12-0

గంధర్వశార్మక, రాయవరం, (గోదావరి).

మిక్కిలి వుష్ణదేశముగు యిండియా దేశమునందు మెదననకు చలువ గలుగుటకునుమాంద్యము వదలుటకును భూభక్తికి హేమ్యుటకును తలవెండుకల పుష్కలముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిష్ఠియును పులిపురమును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయులు (రిజిస్టరు)

తలవెండుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా మెంచుటకు తగిన శక్తి తలమానేయందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. కిరోజములకు పట్టు వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదననకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మొదగుటవలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయులు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలకును పుగుసులకును, పెక్కుమందికి మహోపకారము మొనరించినది.

నేడు వీని నుపయోగించిచూడుడు.

తల ఒకబుడ్డి 1-0-0 వి. పి. చార్జి 0-5-0 అణాలు.

మాడుబుడ్డు 2-10-0 వి. పి. చార్జి 0-12-0 అణాలు.

పోల్ ఏజెంట్లు.
ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
D 126 W 100. 155 జామ్నామసీదు, బొంబాయి.

DUNCAN STRATTON & Co.

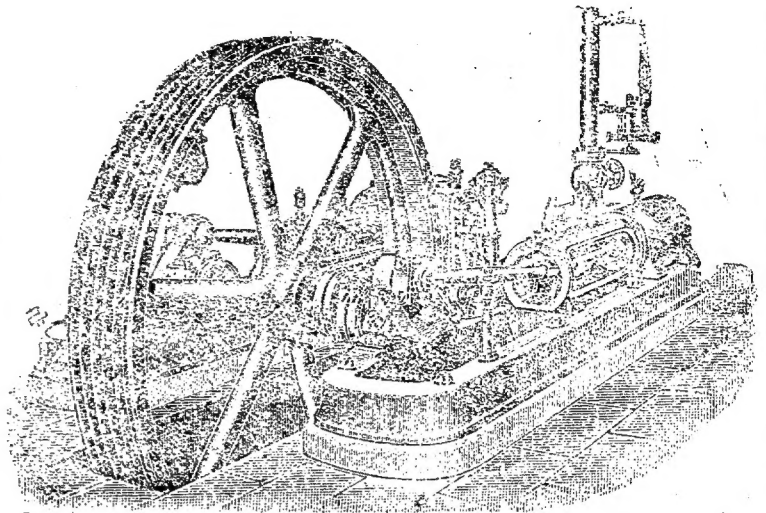
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

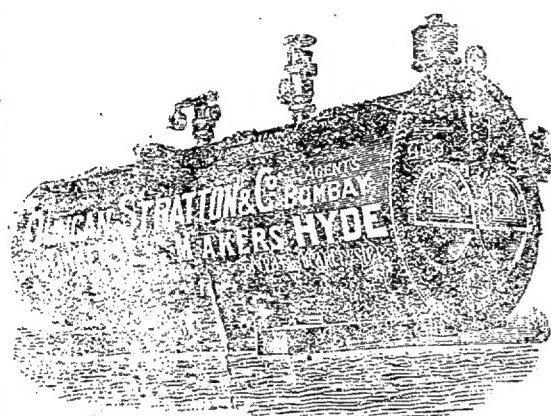
ఎంజీనీర్లు, మెషిన్ రిపేరర్లు, 9 మెయిన్ వీధి, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వరుసగా — డయామీటరు
ఆ 4, మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యుండును.
క్రిస్టలింగు వ్రేవరు
80 పానలు మొదలు
160 పానలవరకు వుండును.

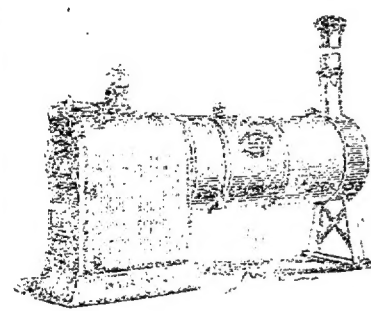

హైక్రాసు స్పిల్ కార్బన్ బాయిలర్లు.

హైక్రాసు స్పిల్ లంకామైద బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 32 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 8 అ. 6 అం వరకు వుండును.
క్రిస్టలింగు వ్రేవరు 100 పానలు మొదలు
250 పానలు వరకు వుండును.

లోకో మోటివ్ బోయిలర్ బాయిలర్లు.
క్రిస్టలింగు వ్రేవరు 80 పానలు మొదలు
100 పానలు 120 పానలు 150 పానలు వరకు వుండును.

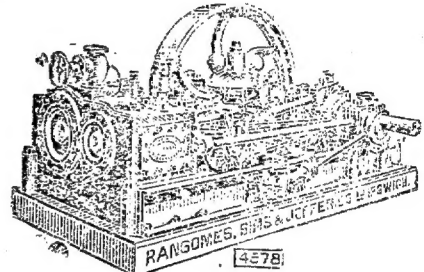

వర్తి కల్ బాయిలర్లు.

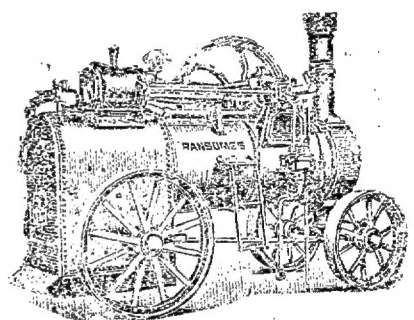
డయామీటరు 8 అ. 6 అం వరకు వుండును.
క్రిస్టలింగు వ్రేవరు 100 పానలు మొదలు
250 పానలు వరకు వుండును.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సవ్యము చేయుదుము.
దూది జిన్నెంగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది వ్రేసింగు మెషిన్
దూది ప్రిస్సింగు మెషిన్
దూది వీవింగు మెషిన్
అన్నిరకముల ట్రిము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల ట్రిము బాయిలర్లు
కోల్డ్ ఫ్లక్ మిల్లింగు మెషిన్
నూజ్ మిల్లు మెషిన్
మంచగడ్డచేయు మెషిన్
కట్టు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
వాగ్లర్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరణ్ నూజ్ కురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎల్క్ట్రీక్ ట్రెటింగు (ప్లాట్స్) కొరముట్లు
లేతులు వర్క్సాపు కొరముట్లు
టీలు పాప్రింగు, కప్పింగులు, వెడెప్లస్సు
కాట్ బరన్ అండ్ కాస్టు ఐరన్ ఫర్టీలు.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెనైడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.
(కాన్ వూపు మొననుండి పోట్ బియబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెస్పీడు కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టల్ సి. ము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
టీము వ్రేవరు 120 పానలు గలవి.
కాంపాండు — ప్లా, లో వ్రేవర్ సిలిండరు.
టీము వ్రేవరు 150 పానలు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక

తెలవాడ (కృష్ణాల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోక్స్ ఇంప్రోవింగు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్ బావనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్నోపలకు దివ్యమృతము.

ఓం, వైశ్ణవము, వజ్రికము, రొమ్మపడికము, లలనెప్పి, వాయునోళ్ళు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నోళ్ళలకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బితో ౧౯౯ వల రూ 0—10—0; డబ్బితో 1-కి రూ 5—12—0. పోట్లఖర్చులు కలు.
అమృతాంజనం డి. పో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

